naš tednik

LETO XXXI. — Številka 25 | 21. junija 1979 | Cena 4.— šil. (5 din)
Poštnina plačana v gotovini | Celovec | P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt | Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Šentrupert: znanje za življenje

V pravi gneči se je znašel, kdor je zadnjo soboto oziroma nedeljo prišel na razstavo in se udeležil kulturnega sporeda zaključne prireditve šentrupertske Gospodinjske šole, ki jo vodijo šolske sestre. V nepretrganih vrstah so ljudje hodili med okusno in bogato, z najboljšimi izdelki kuharske umetnosti, obloženimi mizami in oblegali prostore z razstavo šivanja in ročnih del v prvem nadstropju šole.

Z množičnim obiskom — nad 1500 ljudi — so obiskovalci od blizu in daleč ponovno dokazali, da znajo ceniti delo tega za slovensko narodno skupnost tako važnega izobraževalnega zavoda. Navdušenje, priznanje občinstva je lepo spričevalo tako pridnim absolventkam kakor tudi prizadevnemu vodstvu šole.

Med udeleženci prireditve je bilo videti mnogo prijateljev šole, ki vsako leto prihajajo. Razveseljivo, posebno še za vodstvo, je dejstvo, da izkazujejo absolventke prejšnjih let vedno spet svojo poveza-

(Dalje na 5. strani)

Lendava: vzorna dvojezičnost!

Mineva 20 let od prvih začetkov uvajanja dvojezičnega šolstva na osnovnih šolah na narodnostno mešanem območju občin Lendave in Murske Sobote. Primer teh občin kaže: mirno sožitje in enakopravnost med narodi je možno in izvedljivo, ako je videti voljo za mirno življenje drug poleg drugega. Slovenci in Madžari so dobro in prijateljsko povezani s pomočjo dejavnosti na športnem, kulturnem in ne nazadnje vzgojnem sektorju. Tako se je razvilo bratstvo in enakopravnost med narodoma ter izrazita dvojezičnost.

Šolstvo narodnosti, še posebej dvojezično, je izredno pomembno, kajti to je faktor, ki preprečuje asimilacijo, nacionalizem in šovinizem.

V občinah Lendave in Murske Sobote slavijo 20-letnico uvajanja dvojezičnega šolstva. To je vsekakor lep jubilej. Na dvojezičnem Koroškem pa bi lahko „praznovali" manj lep jubilej, 20-letnico zapostavljanja slovenščine in dvojezičnosti v šoli, ker je avstrijski parlament klonil heimatdienstu in prevzel njegove zahteve proti dvojezičnemu šolstvu. Avstrijski parlament je 19. marca 1959 sprejel znani manjšinski šolski zakon, odslej so se zadevščine dvojezičnega šolstva vsekakor poslabšale in ne poboljšale.

Doseženi rezultati dvojezičnega šolstva, njegov pomen in poslanstvo pri vzgoji mlade generacije v Lendavi in Murski Soboti so lepi in primerni: bratstvo, enakopravnost in sožitje med Madžari in Slovenci. Vse superlativi, ki si jih mi koroški Slovenci samo lahko želimo.

Pri Madžarih in Slovencih gre torej za medsebojno soodvisnost in povezanost enakopravnosti narodov. Pripadniki teh narodov lahko s ponosom ugotovijo, da je njihova ureditev šolskega sistema vzgled mnogim drugim državam; tudi Avstriji ne bi škodovalo, ako bi se ravnala v svoji zakonodaji po lepem primeru teh občin.

Da so tudi učenci s to ureditvijo zadovoljni, kažejo dijaške izjave. Dijak 6. razreda Sandi Toplak iz Dobrovnika je rekel: „Naša šola je od zunaj podobna šolam širom naše domovine. Razlikuje se le v tem, da učenci spoznavamo učno snov v dveh jezikih. **Šola je dvojezična, v njej se prepletata dva prijateljska jezika. Ponosen sem, da je prav v naši vasi šola, v kateri se krepi in razvija prijateljstvo med ljudmi, ne glede na jezik.**"

Kdaj bo slovenskokoroški dijak zmožen do takšnega stavka?

Mitja Ribičič: urejeno šolstvo - garant za obstoj

Na osrednji proslavi 20-letnice dvojezičnega slovensko-madžarskega osnovnega šolstva v nedeljo, 17. junija, v Lendavi, je bil slavnostni govornik predsednik RK SZDL Slovenije Mitja Ribičič. Objavljamo nekaj citatov iz govora predsednika Ribičiča.

„V Jugoslaviji proslavljamo letos mnoge pomembne jubileje. Jubilejem iz časov NOB se še pridružujejo praznovanja pomembnih dogodkov iz naše povojne graditve. Od takrat dalje beležimo nenehen gospodarski, kulturni in politični vzpon, širjenje in poglabljanje človekovih pravic.

Proslava tu v Lendavi je samo drobcen kamen v zgradbi sodobne zgodovine jugoslovanske socialistične republike svobodnih narodov in združenega dela. Vendar ni tako. Tudi ta proslava ima svoj pomen, ker v sodobnem svetu ni mnogo enakih vzorcev in dvojčkov. Prepričan sem, da naš današnji jubilant zasluži našo skupno pozornost, ker njegov pomen in vpliv daleč presegata mejnike lendavske komune. Šola je nosilec in primer zglednih novih odnosov in sožitja med narodi. Uspela je, zaživela in prispevala k sožitju dveh narodov, vendar tako, da je vsak učenec tudi naprej živel in čutil s svojim narodom ter napredoval skupaj z razvojem materinskega jezika in kulture."

Nadalje je izjavil predsednik Ribičič, da je lendavski primer prinesel vsej Jugoslaviji mnogo izkušenj; treba bo graditi naprej na teh temeljih. Mnenja je, da dvajsetletna izkušnja ni več poskus, pač pa redno delo z rezultati, ki jih pedagogi in strokovnjaki priznajo.

Za koroške Slovence je zanimiva predvsem ta izjava: „Manjšine so za šolstvo močno občutljive in tudi nezaupljive do večinskih zamisli." Šele urejeno in manjšini primerno šolstvo zagotovi obstoj narodne skupnosti v boju proti asimilaciji in šovinizmu. Avstrijska in koroška manjšinska šolska ureditev niti ne prispeva k ohranitvi slovenskega elementa na Koroškem, kaj šele k razvoju.

Ribičič je mnenja, da je težko organizirati dobro šolstvo na stikališču dveh kultur, na sotočju dveh jezikov. Lendavski primer kaže, da je z dobro voljo mogoče premagati tudi to in sploh vsako oviro. Dalo bi se tudi na Koroškem zboljšati razmere, ako bi vlada upoštevala predloge naših osrednjih organizacij.

Za zboljšanje koroških razmer pa bo potreben še velik korak vlade, korak, ki bo upošteval tudi naše predloge in interese.

Vladna izjava: Kreisky naprej na poti zoževanja naših pravic

V svoji vladni izjavi ob začetku nove parlamentarne sezone se je zvezni kancler dr. Bruno Kreisky bavil tudi z vprašanjem razvoja narodnih manjšin v Avstriji. Dobesedno je rekel, da pomenijo narodne skupnosti nenemške jezikovne pripadnosti v Avstriji obogatitev kulturnega življenja in most do sosedov. Vlada pa da bo preko obvez iz državne pogodbe storila vse, da se bo zagotovil obstoj narodnih skupin v Avstriji in razvoj njihovega jezika in njih narodnosti. Predvsem pa da se bo vlada trudila, da bo rešila probleme, ki so nastali na posameznih področjih pri izvajanju zakona o narodnih skupnostih.

Istega dne, ko je Kreisky prebral v parlamentu vladno izjavo, so zapisale „Salzburger Nachrichten" novico, ki je prav tako zbudila zanimanje koroških Slovencev: napoveduje, da se bodo procesi proti pripadnikom koroških Slovencev nadaljevali 11. julija 1979 v Salzburgu. Pred sodiščem naj bi stala dr. Mirko Messner in Janko Malle, ki jima napovedujejo sojenje zaradi dogodkov okoli blagoslovitve brambovskega spomenika v Škocijanu leta 1976.

*

Politika dvoličnosti napram koroškim Slovencem se torej nadaljuje. Na eni strani „sladke" napovedi zveznega kanclerja glede nadaljnje zaščite, na drugi strani pa kruta napoved nadaljnjega sojenja koroških Slovencev, pa četudi jim je dalo avstrijsko ustavno sodišče v isti zadevi že prav! Ko pa natančno preberemo Kreiskijeve besede, nikakor niso več tako mikavne kot na prvi pogled: izpove namreč, da je zanj državna pogodba že izpolnjena, da je torej vse, kar bi še dal milost in ne obveza iz državne pogodbe. Nadalje pa je nedvoumna tudi napoved, da bo vztrajno odstranjeval vse ovire za dokončno izvedbo zloglasnega zakona o narodnih skupinah.

Torej nič novega v avstrijski manjšinski politiki.

Pliberk še vedno brez župana

Novi občinski svet se je v torek, 19. junija, prvič po občinskih volitvah 25. marca letos sestal, da bi ob navzočnosti velikovškega okrajnega glavarja izvolil tudi novega župana. Po vseh drugih koroških občinah novoizvoljeni župani že uradujejo. Ker pa so mandatarji ljudske stranke zapustili sejni prostor pri Rößlwirtu, volitev župana ni bila možna in Ignac Domej, mandatar Enotne liste (EL) je sejo, ki jo je kot najstarejši vodil šele nekaj minut, upoštevajoč zakonske predpise, spet zaključil. Številni navzoči občani so si najbrž pričakovali boljši zaključek.

Svoj korak je ÖVP po svojem govorniku, občinskemu odborniku Oschmautzu utemeljila z argumentom, da pogajanja še niso zadovoljivo napredovala.

Sestav novega občinskega sveta je tale: 6 EL, 11 ÖVP, 9 SPÖ, 1 FPÖ-Wahlgemeinschaft; prejšnja razdelitev pa je bila: 7 EL, 9 ÖVP, 8 SPÖ in 3 Wahlgemeinschaft.

Po določilih splošnega občinskega reda ima dozdajšnji župan (Mory) ponovno sklicati občinsko sejo v roku enega tedna, za sklepčnost bo potem zadostovala tudi navzočnost polovice mandatarjev.

Globasnica: otvoritev nove šole

Kljub slabemu vremenu se je zbrala v soboto, 16. junija 1979, velika množica domačinov od daleč in blizu, da bi prisostvovali otvoritvi nove osnovne šole.

Župan globaške občine Albert Sadjak je pozdravil število častnih gostov, med njimi deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, poslovodečega predsednika deželnega šolskega sveta za Koroško ravnatelja Karla Kircherja, dekana Krista Srienca kot zastopnika Cerkve, okrajnega šolskega nadzornika za dvojezične šole vladnega svétnika Rudija Vovka, predsednika NSKS dr. Matevža Grilca idr.

Sledil je pester kulturni program, ki so ga oblikovali šolarji in folklorna skupina slovenskega društva v Globasnici, moški zbor „Edinost" iz Štebna, „Jauntal-Trio" in nemški mešani zbor.

Pozitivno je treba zabeležiti, da je bil kulturni program dvojezičen in so tudi šolarji dokazali, da obvladajo oba deželna jezika, saj so nastopali z deklamacijami in pesmimi tako v slovenskem kot tudi v nemškem jeziku. Naša pesnica Milka Hartman pa je zložila posebno pesmico prav za priliko otvoritve šole. Kulturni užitek sta bila gotovo nastopa mešanega in moškega zbora pod vodstvom Janeza Petjaka ter narodni plesi folklorne skupine.

V svojem govoru je orisal župan Albert Sadjak v slovenskem in nemškem jeziku najprej zgodovino globaške šole.

V slovenskem nagovoru je poudaril pomen šole kot faktor vzgoje k strpnosti in mirnem sožitju obeh narodov v deželi. Prav ta problem je bil v pozitivnem smislu nakazan tudi v govoru dekana Srienca in ravnatelja ljudske šole Lovrenca Krauta. Dekan Srienc je poudaril, da je negovanje materine besede še posebna naloga šole, ki je poleg družine in Cerkve najvažnejši vzgojni institut. Ravnatelj Lovrenc Kraut, ki je absolvent Slovenske gimnazije, je med drugim povedal, da kaže že sama zgradba globoko simboliko, saj se združujeta dve strehi v eno, kar pomeni, da naj živita oba naroda v globaški občini v enakopravnosti in medsebojnem spoštovanju.

Deželni glavar Wagner, ki je predal ključe nove šole ravnatelju Krautu, je v svojem govoru poudaril, da mora imeti vsak otrok ne glede na socialno situacijo dru-

(Dalje na 4. strani)

ČRNA GORA: VPLAČANO ČETRT MILIJONA

Na kontu Našega tednika št. 3350 pri Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu se je nabralo že čez 250.000 šilingov za Črno goro. Sicer je to že lepa vsota in se zahvaljujemo vsem, ki so doslej darovali, vseeno pa Vas še enkrat lepo prosimo, da bi po svojih zmožnostih darovali za žrtve strašnega potresa.

Za Črno goro so nadalje darovali:

Posojilnica Ločilo 2000.—, Slovensko prosvetno društvo „Trta", Žitara vas 1000.—, N. N., Šentjakob 500.—, Marija Grudnik, Vovbre 100.—, Jokej Škof, Gluhi les 200.—, Veit Berg, Podkrinj 1000.—, Ignac Preinig, Grabalja vas 100.—, Ludvik Augustin, Banja vas 1000.—, Katarina Müllneritsch, Lipa 100.—, Tomaž Mikl, Bekštanj 500.—, Katarina Pristovnik, Sele-Cerkev 1000.—, N. N. 500.—, dr. Johan Tischler, odvetnik, Celovec 10.000.—, Gabriel Mihael, Šentjanž 200.—, Helene 200.—, Radarjeva družina, Mokrije 500.—, Janez Müller, Diča vas 300.—, družina Polzer, Vesele 300.—, primarij dr. Friedrich Scholl, Dunaj 100.—, Franciska Ivanič, Udmat 200.—, Marija Writz, Šteben 1000.—, župnišče Suha, N. N. Suha 3000.—, Ciril Rudolf, Bistrica 100.—.

TRIDESETLETNICA „ACCORDINA“

Accordino, pogodba za olajšanje zamenjalne trgovine med Trentino-Južna Tirolska, Tirolsko in Predarlsko, je dosegla 12. maja 1979 svoj tridesetletni obstoj. V ta namen je bila proslava v Trgovinski zbornici v Bocnu.

Slavnostni govornik južnotirolski deželni glavar Magnago je nakazal predvsem politični pomen te pogodbe in je menil, da je ta pogodba konkreten prispevek za enotnost Evrope. Tudi drugi so poudarili političen pomen gospodarskega sodelovanja in želeli močnejšo gospodarsko enoto na območju stare Tirolske. Plafond Accordina znaša 12 milijard lir. Predvideno je, da se bo ta plafond v teku delovanja mešane komisije v St. Ulrichu za kmetijske produkte zvišal za 3%, to pomeni, da bo narasel na 13,5 milijard lir.

DOLANC: STIKI MED JUGOSLAVIJO IN BOLGARIJO

Stane Dolanc, član predsedstva centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije, je izjavil na neki tiskovni konferenci v Beogradu, da bodo obravnavali vprašanje o medsebojnih odnosih pri bodočem srečanju z zastopnikom KP Bolgarije, Kubardinskim. Dolanc je rekel, da obstajajo različna mnenja med Jugoslavijo in Bolgarijo o makedonskem vprašanju.

Jugoslavija je pripravljena na dobre mednarodne stike, odvisi pa to le še od bolgarske strani. Na vprašanje, če bi Bolgarija odstopila od tega stališča, če ne bi imela podporo ostalih vzhodnih držav, je Dolanc omenil obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi, kjer so bili tudi razgovori o stikih med Jugoslavijo in Bolgarijo in kjer je Sovjetska zveza izjavila, da ne opogumlja take bolgarske politike.

MOCK NOVI PREDSEDNIK ÖVP

Šef kluba Alois Mock je bil v nedeljo designiran za novega načelnika ÖVP. Volitev Mocka bo na izrednem zboru stranke 7. julija 1979. Do rednega občnega zbora, ki bo v marcu 1980, bo širša diskusija o reformi.

Dr. Alois Mock se je rodil 1934 v Amstettnu, tam je tudi obiskal gimnazijo. Na Dunaju, v Bruslju in v Bologni je študiral pravo. Bil je član avstrijskega CV in osrednjega odbora ÖH. Po študiju je deloval v prosvetnem ministrstvu, postal je član avstrijske delegacije OECD v Parizu, od 1966 je bil vodja kabineta pri zveznem kanclerju Josefu Klausu, 1969 je bil nominiran za prosvetnega ministra, v maju 1971 je bil izvoljen za zveznega predsednika ÖAAB, 1978 pa je prevzel funkcijo poslovodnega predsednika kluba ÖVP-parlamentarne frakcije.

DRŽAVLJANSKA VOJNA V NICARAGUI

Po poročilih zastopnikov Rdečega križa je Managua, glavno mesto Nicarague, kjer besni državljanska vojna, ogrožena od lakote in kuge. Na begu pred krvavimi boji med nacionalno gardo diktatorja Somoza in „Sadinističnе osvobodilne fronte“ gverilov, drvijo v taborišča beguncev deset tisoči ljudi, ki tukaj iščejo varstvo.

Diktator Somoza je prejel številne vojaške in inozemske reakcije. Sadinisti so v noči od nedelje na ponedeljek osvojili posadko mesta Leon. Nacionalni gardi kljub močnejšim napadom ni uspelo zavzeti položaj gverilov v Managui. Potem, ko so države Andenpakta — Venecuela, Kolumbija, Peru, Bolivija in Ekvador — ob koncu tedna priznale „Sadiniste“ kot vodilno stranko v vojni, je Ekvador prekinil diplomatske stike z režimom Somoza.

PO VRHOVNEM SREČANJU — PROSTA POT ZA SALT III

Predsednik Sovjetske zveze Brežnjev in predsednik ZDA Carter sta podpisala v ponedeljek ob zaključku njunega vrhovnega srečanja na Dunaju drugo pogodbo, ki bo veljala do leta 1985 — SALT II. Ta omeji strateško oboroževanje in določa najvišje število atomarskega nosilnega orožja. Po podpisu je izjavil Brežnjev, da ta pogodba pomaga braniti najsvetejšo pravico vsakega človeka, to je pravico do življenja. Carter pa je ugotovil, da je SALT II „zmaga za vse“, ker je atomarsko tekmovanje, brez dogovorjenih pravil, brez kontrolne omejitve in brez nadaljevanja pogajanj „povabilo za nesrečo“. Carter in Brežnjev sta sklenila, da bosta nadaljevala to pot in da naj bi bilo v prihodnosti še več takih vrhovnih srečanj.

Slovenska skupnost in volitve

Slovenska skupnost ni dosegla cilja, ki si ga je bila stavila pred volitvami. To kažejo izidi državnozborskih volitev in prvih neposrednih volitev v Evropski parlament. Kandidatna lista Furlansko gibanje — Slovenska skupnost na volitvah za poslansko Zbornico v volilnem območju Videm, Gorica, Pordenone in Belluno ni dosegla količnika, ki je bil potreben za izvolitev enega poslanca. Dobila je nekaj nad 36.000 glasov, medtem ko je količnik za izvolitev enega poslanca znašal 54.000 glasov. Neuspešen je bil tudi poizkus, da bi kandidatna lista valdostanskega leva — Union Valdotaine — zbrala po vsej državi tolikšno število glasov, da bi bil izvoljen en poslanec v Evropski parlament.

Ni lahko najti razloge, zakaj sta bila ta dva poskusa neuspešna. Slovenska skupnost ni nastopila sama. Slovenska skupnost je v primerjavi z lanskimi deželnimi volitvami na splošno nekoliko nazadovala. To pomeni, da so nekateri tradicionalni volilci glasovali za druge stranke tako na državnozborskih volitvah kot tudi na evropskih volitvah.

Kljub temu nikakor ne moremo trditi, da je bila izbira deželnega vodstva Slovenske skupnosti za te volitve zgrešena. Na državnozborskih volitvah je predvsem odpovedalo Furlansko gibanje, ki v videmski in panonski pokrajini ni obdržalo glasov, katere je dobila pri lanskih deželnih volitvah. Zelo občutno pa je bilo pomanjkanje glasov na evropskih volitvah.

Oblika volilnega nastopa, za katero se je odločila Slovenska skupnost, bo ostala veljavna, če bo razvoj dogodkov dokazal, da je furlansko gibanje zares življenjska politična formacija. Precej drugačno pa je vprašanje nastopa na volitvah za Evropski parlament. Volilni izidi so dokazali, da bi narodne in jezikovne manjšine v Italiji lahko izvolile svojega evropskega poslanca, če bi nastopile enotno. Lista Union Valdotaine je zbrala kakih 160.000 glasov, lista Južnotirolske ljudske stranke pa kakih 190.000 glasov, dosti za enega poslanca v Evropski parlament.

Krivda je predvsem pri Južnih Tirolcih, ki so odklonili skupni nastop z ostalimi manjšinami in se raje povezali s Krščansko demokracijo. Dejstvo je, da se Južni Tirolci ne zanimajo za usodo ostalih manjšin v Italiji, zlasti ne za slovensko. Bilo pa je tudi premalo poskusov na obeh straneh za zbližanje.

Zadnje evropske volitve pa so pokazale, da je ne glede na za manjšine krivično zakonodajo enotni volilni nastop političnih manjšin edino možen.

NSKS in KDZ povabljeni v Beograd

„Nasvidenje vi bratje vsi . . . “, to je bilo geslo mladine Novega Beograda in Odra mladje IS Koroške dijaške zveze, ko je odpotoval iz Beograda, kjer je sodeloval pri BIFET-levo marca 1979.

Našli smo nove prijatelje, ki bi radi spoznali probleme in vprašanja koroških Slovencev, ker bi nam radi pomagali.

Na povabilo Saveza socialističke omladine Novi Beograd sta v četrtek, 14. junija, odpotovali delegaciji Koroške dijaške zveze in Narodnega sveta koroških Slovencev v Beograd. KDZ sta zastopala predsednik Sigi Kolter in zastopnica Odra mladje Marica Wernig, NSKS pa centralni tajnik mag. Filip Warasch in Borut Sommeregger.

Ob srečanju so izdelali predstavniki koroških Slovencev in zastopniki Omladine Novi Beograd konkretne načrte za uspešno sodelovanje. Stiki se bodo vršili predvsem na kulturnem in športnem področju.

Oder mladje je povabljen na turnejo po Srbiji, neka znana popskupina iz Beograda pa bo nastopila na dvojezičnem Koroškem. Na športnem sektorju pa bi bila predvsem zanimiva izmenjava nogometnih klubov.

V četrtek zvečer je bila diskusija s širšo publiko. Diskusijski večer so oblikovali naši predstavniki. Informirali so beograjsko mladino o položaju koroških Slovencev, referati so se bavili specifično s problemi slovenske mladine.

Mag. Filip Warasch je izjavil, da je sodelovanje koroških Slovencev z matično domovino zelo važno. Razširiti bi zato morali sodelovanje z vsemi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi.

Diskusija se je našim novim prijateljem zdela zelo zanimiva, ker so sprejeli točnejše in aktualne informacije o položaju slovenske manjšine na Koroškem.

Protimanjšinska agitacija avstrijske in predvsem koroške tiskovne javnosti je bila nakazana na primeru Waraschevega procesa. Mladina ni mogla verjeti, da je takšno ravnanje v demokratični državi kot je Avstrija možno.

Ob diskusiji se je pojavila želja po izmenjavi časopisov. Gotovo doprinese slovenski tisk velik del k aktualni informaciji naših bratov v matični državi.

Delegacija je zaključila svoje potovanje v Beograd z obiskom avstrijske ambasade, kjer je bila sprejeta od avstrijskega veleposlanika Liedermanna in kulturnega atašeja Nelicharja.

Zavedamo se, da je sodelovanje z matično domovino važnega pomena, kajti moralna podpora nam daje nove sile v boju za naše pravice.

Koroška stvarnost — V NAŠEM TEDNIKU

tednikov komentar - tednikov komentar - tednikov komentar - tednikov kome

JANKO FERK:

Deželne volitve v znamenju „abwehrkampfa“

Koroški deželni zbor je na seji v ponedeljek, 18. junija 1979, sklenil z glasovi SPÖ in FPÖ predčasno razrešitev legislativne dobe s 15. julijem, volitve za novi deželni zbor pa bodo na neko „lepo“ oktobrsko nedeljo in sicer 7. oktobra. — Pred glasovanjem je ÖVP postavila demonstrativen akt, eksodus; vsi poslanci ÖVP so zapustili dvorano, s tem so hoteli dokumentirati, da so proti oktobrskim volitvam.

Za razrešitev koroškega „parlamenta“ je po statutih potrebna prisotnost 24 poslancev, to se pravi: vseh od SPÖ in FPÖ. Jasno, da sta ti dve frakciji glasovali z „da“, interesantni pa so FPÖ-jevski argumenti za „da“.

Desni in reakcionarni koroški krogi se že pripravljajo na 60-letnico „abwehrkampfa“ (obrambnega boja). To je posredno priznal svobodnjaški šef kluba v deželnem zboru Silla.

V svojem politslalomu je Silla nakazal nekaj momentov in razlogov, zaradi katerih so FPÖ-jevci za razrešitev rdečega moštva okrog deželnega glavarja Wagnerja. Okaral jih je zaradi nekaj napak in slabosti, ki jih je Wagner opravil s svojim znanim smehom, ki spominja na reklamo za zobni prašek. Silla je v svojem govoru tudi ponovil znane argumente avstrijske ljudske stranke, ki trdi, da je davčna obremenitev tandema Kreisky in Androsch že zdavnaj prekosila možno in še tolerantno mejo. — „Obremenitev je že dolgo dosegla svoj plafond“. Argument pa nič ne postane boljši, če ga kdo ponavlja, vseeno kolikokrat bobná na tanka ušesa volilcev.

Zelo sumljivi pa so lastni argumenti omenjenega klubšefa Sille, ki je pravil: „V naslednjem letu si ne moremo dovoliti volilnega boja, kajti leta 1980 praznujemo ‚abwehrkampf‘. Slavja bomo začeli že meseca februarja in ta slavja ne sme motiti noben volilni boj. Jubilejne proslave morajo potekati mirno.“

Izjava Sille je za nas koroške Slovence vsekakor sumljiva dovolj, kajti Silla je jasno povedal, da je svoji stranki slavje „abwehrkampfa“ bolj važno kot demokratične volitve, na katerih vsak deželan lahko tajno glasuje za eno ali drugo stranko. Silla je postavil obrambni boj nad volitve, ki so najboljši izraz demokracije in jo s tem postavil na več stopenj nižje od „abwehrkampfa“.

Prej smo se bali pred hudo volilno propagando, sedaj pa „smemo“ imeti še večji strah pred nasiljem „reklame“ za 60-letnico „abwehrkampfa“. Upamo, da ne bodo propagirali za ponovno bitko, kajti vedno spet slišimo besede „Überfremdung durch Titokommunismus“.

Še nekaj je razvidno iz besed Sille. Doslej se je v zadevah obrambnega boja postavljal bolj v ospredje KHD, odslej pa se v vrsto KHD že odkrito postavlja FPÖ.

V isto smer je v svojem govoru šel drugi poslanec FPÖ, Thaler, ki je dejal, da bo edini zmagovalec pri naslednjih volitvah le FPÖ, kajti SPÖ in ÖVP sta dosegli že višek svojega možnega potenciala volilcev. Na kakšen suspekten način si hočejo pridobiti volilce, si lahko po izjavah Sille na prstih ene roke izračunamo.

Kdo bo volitve zmagal, bomo vedeli zvečer 7. oktobra, kdo bo naslednje leto pri „abwehrkampfu“ zmagal, bomo še videli . . .

„Kmečka abeceda" v Šentpetru v Rožu

Otroški vrtec v Šentpetru in Krščanska kulturna zveza sta priredila razstavo „Kmečka abeceda" v prostorih Otroškega vrtca v Šentpetru. Razstavo je pripravil Nedeljski dnevnik (Ljubljana) in je bila že na lepem številu šol v Sloveniji.

Ob priliki odprtja razstave smo se pogovorili z odgovornim urednikom ND Marjanom Remicem in avtorico Kmečke abecede, etnologinjo dr. Marijo Makarovič.

NT: Kako je prišlo do te razstave?

M. Remic: Letos praznujemo Leto otroka ne samo pri nas v Jugoslaviji, temveč tudi pri vas v Avstriji in po drugih deželah. Tako se je naš časopis Nedeljski dnevnik, ki je največji v Sloveniji, saj izhaja v nakladi nad 200.000 izvodov in ga dobi domala vsaka družina Slovenije (v vsaki družini imajo tudi po enega otroka, če ne več), vključil v akcijo Leta otroka s tem, da je imel pravzaprav srečo, da je dr. Marija Makarovič bila voljna sodelovati.

NT: V kateri obliki je bilo to sodelovanje?

Remic: Dr. Makarovič je pripravila besedila na temo kmečkih predmetov. Kmečka abeceda gre v tem, da na besedilo Marija Makarovič, ki opisuje predmete, ki niso več v rabi in gredo v pozabo, otroci rišejo pač po svojih spominih in po tem, kar pač še poznajo.

NT: Komu je ta Abeceda predvsem namenjena?

Remic: Ta Abeceda bo izšla v kratkem tudi v obliki knjige. Namenjena pa je predvsem mestnim otrokom, izkazalo pa se je, da je veliko več zanimanja za to abecedo pravzaprav na kmetih, med kmečkimi otroki. No, ta posrečena akcija nam je dala novih pobud. Tako smo se odločili, da naredimo izbor najboljših risb in jih predstavimo v obliki razstave, s katero smo prišli tudi med vas na Koroško.

NT: Ga. Makarovič, kako ste zasnovali to Abecedo?

Makarovič: Zasnovala sem jo tako, da sem od A do Ž poiskala v našem kmečkem inventarju najrazličnejše predmete, na katere sem potem napisala besedilo, na katero potem otroci rišejo. Potem smo obiskali kraje, iz katerih so se otroci najbolj oglašali in pa tudi kraje, ki so bolj odmaknjeni. Tam smo pokazali razstavo teh otroških risb in se pogovarjali z otroki o raznih etnografskih zanimivostih.

NT: Kakšen je bil odziv na Vaša besedila?

Makarovič: Presenečena sem bila, da je med kmečkimi otroki še toliko zanimanja. Kot etnologinja sem se zelo razveselila dobrega odziva na to akcijo. Verjetno izvira to zanimanje iz tega, da v zadnjih letih vse bolj izginjajo ti najrazličnejši predmeti iz vsakdanje kmečke rabe. Da konja nadomešča traktor, skrinjo nadomeščajo moderne omare in hladilniki. Verjetno tudi otroci kot starejši ljudje čutijo, da novo izpodriva staro, to se pravi izročila naših dedov in babic. Mogoče je ta nostalgična misel prodrla tudi med otroke, ki z vso skrbjo in vso ljubeznijo rišejo te predmete in jih teden za tednom pošiljajo na oglas v ND.

Povsod nas sprejmejo žarečih lic in radostnih src, ko pridemo z razstavo. Mislim, da nam je uspelo s to akcijo v Letu otroka doprinesti malo nekaj tudi k ohranjevanju naše domače kulture in njenem približanju mlajšemu rodu.

NT: Hvala za pogovor!

Razstava bo dostopna tudi v času zaključne prireditve Gospodinjske šole v Šentrupertu, potem pa bo potovala po raznih krajih južne Koroške. Poučna je za vse, ki se zanimajo za narodopisno blago, od kolovratov, komatih, coklah pa tja do grabelj in skrinj.

Dr. Marija Makarovič je pripravila ob odprtju razstave lepo narodopisno predavanje, v katerem je mogla povedati mnogo zanimivega tudi o Koroški, kjer je delala še kot študentka etnografije in prepotovala skoraj vse naše kraje od Djekš do Kostanj.

V Artičah v Sloveniji so otroci skupno z učitelji ob priliki te razstave začeli zbirati po domačih podstrešjih in skednjih stare predmete in zbrali v najkrajšem času majhen toda zanimiv etnografski muzej. To bi bil tudi za našo Koroško lep cilj. Morda se pa le da tudi pri nas kaj takega začeti, saj je lep začetek že dan v Narodnem domu v Žitari vasi, za katerega zbirko je delala med drugim tudi dr. Marija Makarovič.

F. K.

Ob zaključku tečaja „Slovenščina za Slovence" v Domu prosvete v Tinjah

(voditelja: dr. Marija Klun, Lovro Kaselj)

„Ta tečaj je bil v toliko uspešen, da so bili tečajniki vsaj opozorjeni na gotove napake v pisanju in govorjenju in da bodo odslej morebiti le bolj kritični in se bodo izogibali napak, ki smo jih vsi doslej delali.

Slovenščina je tako lep jezik, da zasluži, da se zanjo bolj potrudimo kot doslej in da skušamo svoje misli izraziti v čim lepši obliki. Saj je slovenščina, kot Cankar pravi, jezik za praznike in nedelje. In tega naj bi se vedno tudi mi zavedali."

Lovro Kaselj

„Veselilo bi me, ako bi se v bodoče množile take skupine po deželi in bi ob uspehih raslo veselje do dela ter potrebna narodna zavest."

Dr. Mihaela Klun

Literarni papeži: Črni dim

Avstrijski literarni papež, ki ga nobeden ni izvolil, pisatelj Hans Weigel, juror na celovškem „Grand prixu", imenovan tudi „Ingeborg-Bachmann-Preis", je leta 1978 o „igranju z besedami" rekel sledeče: „V zadnjem letu je bil eksperiment, to leto že institucija, naslednje leto bo tradicija."

„Račun brez birta", bi rekli mi, Korošci, ker „Bachmann-Grand-Prix" ne bo tradicija. Ne bo, preden ne bodo na sodelovanje povabljeni slovenski koroški avtorji, ki niso nič manjvredni od njihovih nemških kolegov iz celega nemškega jezikovnega področja. Nikakor ni naše zastopstvo, ako bere v Celovcu „Blut- und Hodendichter" (profil) Josef Winkler, ki ga bo forsiral do samega avstrijskega literarnega horizonta nemški Suhrkamp Verlag. Hočemo videti na branju tudi naše pisatelje, ki se ob vsakem času lahko postavijo brez sramu v vrsto nemških avtorjev, kajti literatura, ki se piše na Koroškem, je našla v matični domovini in drugod že dosti priznanja. Brez pomislekov bi ob stran „literarne Niki Laude" G. F. Jonkeja postavili rojaka iz kroga naših pisateljev, kajti predpogoj, da moraš imeti napisano kakšno daljše delo (roman in slično) ni ovira. Že smo brali daljša dela naših avtorjev in še jih bomo.

Ni samo ta argument, zaradi česar zgubi „Ingeborg-Bachmann-Preis" sleherni pomen. Klavnica, v katero vodijo avtorje, je strašna. Nobeden od groznih filmov Drakule, ki jih dobro poznamo, ni tako grozen kot klanje mladih pisateljev v Celovcu. Koroška mesarja Humbert Fink in Ernst Willner (ter mesar-aspirant Horst Ogris) ravno tako prostituirata avtorje kot quasišef Marcel Reich-Ranicki, ki se je še vedno izkazal za najhujšega krvoločnika med jurorji.

Zakaj klanje? Avtorja obdaja 13 jurorjev-hotnikov, ki sami skoraj niso zmožni nobenega literarnega stavka, edina izjema je „Reisedichterling" Humbert Fink kot ga imenuje pisatelj „črne lirike" Del Vedernjak. Luč žarometov in bliskovic je tako močna, da bralci skoraj oslepijo in svoje tekste vržejo v publiko na pamet, ker so jih vadili že mesece in mesece poprej. Trema pred televizijo literata omami. Ko je spet pri polni zavesti, „sme" slediti workshopu mesarjev v obliki razcefranja. Njemu je prepovedano govoriti, ko ga kritizirajo, raztrgajo, osramotijo ...

Vseeno ali ravno zaradi tega razloga pisatelji „radi" pridejo, ker mislijo, da bodo prišli v kontakt z založniki, ki bi jim odkupili kakšno literarno delo. Druge in iste pa vabi denar. 100.000, 50.000 in 28.000 šilingov, ki jih plačajo na eni strani mesto Celovec, na drugi pa založniki, ker je 100.000 šilingov in manj za avtorja še vedno lepa vsota.

Zmagovalci niso avtorji, četudi si dajo v svoj prazni žep nekaj denarja. Zmaga edinole dežela Koroška. Ustvari si relativno poceni lep publicity v Nemčiji, od koder si pričakuje čim večje število gostov, ki prinesejo denar sto- in tisočkrat kot devize nazaj. Gospodarstvo cveti, vsaj tisto z gosti iz Nemčije, četudi akcije drugih gospodarskih panog na dvojezičnem Koroškem niso najvišje.

Willner in Fink sta pisala: „Es gibt gute Gründe, die Tage der deutschsprachigen Literatur im südlichsten Eck des deutschsprachigen Raumes abzuhalten." — Dunajski Extrablatt odvrne v isti sapi: „Diese Zeilen zeugen von wahrhaftigem Demokratieverständnis und diplomatischer Delikatesse in einem Bundesland mit nicht unbedeutender slowenischer Minderheit. Oder sollen die ‚Tage' ein Bollwerk gegen die immer wieder drohende Überfremdung durch den Titokommunismus sein?"

Medtem je Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji proti takšni „politiki" že protestiralo. DSPA smatra „Ingeborg-Bachmann-Preis" za diskriminacijo slovenskih avtorjev.

Na telefonskem razgovoru je re-

(Dalje na 5. strani)

Koroški Slovenci od 1918 do 1945

Pred kratkim je na Dunaju izšel zbornik Integratio, ki je v tej številki docela posvečen avstrijskim narodnim manjšinam. NT je o izidu že poročal. Ta zbornik se čedalje bolj izkazuje kot nepogrešljiv priročnik za vsakogar, ki mora argumentirati o manjšinskih vprašanjih, pa tudi za vsakogar, ki ga ti problemi globlje zanimajo.

Tokrat objavljamo izredno tehtni članek koroškega ziljskega rojaka dr. Andreja Moritscha, univerzitetnega asistenta na Dunaju, ki se ukvarja z razvojem koroških Slovencev od leta 1918 do 1945. Celovitost članka in tehtnost argumentacije naravnost sili, da napravimo prispevek dostopnega vsem bralcem našega lista, ravno v času, ko se bodo začele priprave za proslavo 60-letnice plebiscita.

Uredništvo

(1. nadaljevanje)

Die Hermagoras-Bruderschaft, die bis zur Volksabstimmung 40 Prozent der Kärntner slowenischen Bevölkerung mit slowenischen Druckschriften erreichte, mußte von Klagenfurt nach Celje (Cilli) in der Untersteiermark übersiedeln und konnte bis nach dem Zweiten Weltkrieg nicht mehr in Klagenfurt wirken. Selbst die Wochenzeitung der Kärntner Slowenen, „Koroški Slovenec", fand in Kärnten keinen Drucker und mußte in Wien hergestellt werden. Selbstverständlich wurden keine bewußten Slowenen in den Staatsdienst aufgenommen.

Zur Koordinationsstelle der slowenenfeindlichen Politik wurde der während des Grenzkampfes als Propagandaorganisation entstandene „Kärntner Heimatdienst", der sich 1924 in „Kärntner Heimatbund" umbenannte. Die offizielle Landespolitik und die Aktivitäten des Kärntner Heimatdienstes bzw. Heimatbundes standen immer in enger Wechselbeziehung, da führende Landespolitiker jeweils auch im Heimatdienst tätig waren. In der Bekämpfung alles Slowenischen unterstützten den Heimatdienst, alias Heimatbund, die Kärntner Landsmannschaft, der Deutsche Schulverein Südmark, eine Bodenvermittlungsstelle und andere Organisationen auf Vereinsbasis.

Der deutsche Schulverein Südmark errichtete Schulen im slowenischsprachigen Gebiet, motivierte Lehrer an den utraquistischen Schulen und leistete „deutschvölkische Schutz- und Bildungsarbeit" im weitesten Sinne. Bis zum Jahre 1933 soll es der Bodenvermittlungsstelle gelungen sein, 196 slowenische Betriebe mit ca. 4500 ha Boden in „heimattreue, deutsche" Hände zu vermitteln, wobei „völkisch" besonders gefestigten Grenzland- und Reichsdeutschen der Vorzug gegeben werden sollte. Für die Zeit ab 1933 ist auch nachgewiesen, daß sogar die deutsche Reichsregierung finanzielle Mittel für solche Zwecke in Kärnten zur Verfügung stellte. Mit dem Anwachsen des deutschen Nationalismus verstärkte sich auch das nationalistische Element in diesen Vereinen und ihre Veranstaltungen, meist der Volkstumspflege gewidmet, waren nicht selten getarnte Nazitreffen. Immerhin ging ein beträchtlicher Teil der späteren Nazigrößen des Landes aus völkischen Schutzvereinen hervor, und Kärnten war der Reichsgau mit dem höchsten Prozentsatz an Parteimitgliedern, wobei sich vor allem die Lehrerschaft hervortat. Besonders die 10.-Oktober-Feiern waren Höhepunkte antislowenischer Feindbildpflege. Der nationale Gegensatz verschärfte sich auch im wirtschaftlichen Bereich. Eine besondere Rolle kam dabei dem vom Landbundführer Vinzenz Schumy geleiteten Genossenschaftswesen zu.

Um den aggressiven Antislowenismus, dessen tiefere Wurzeln in der auf die nationale Ebene transponierten sozioökonomischen Besitzstandssicherung zu suchen sind, zu rechtfertigen, um ihm also das Selbstverständnis zu geben, bedurfte es seiner theoretischen Untermauerung. Die Ideologie dazu lieferten Historiker, Sprachwissenschaftler, Volkstumsforscher und andere „Wissenschaftler", die sich dazu berufen glaubten. In einer Welt, die sich außerhalb nationaler Kategorien zu begreifen zunehmend nicht mehr imstande war, mußte auch für die in ihrem nationalen Bewußtsein weitgehend indifferenten Kärntner Slowenen ein Platz gefunden werden. Man begann die slowenischsprechende Bevölkerung Südkärntens „völkisch" in zwei Kategorien einzuordnen, ob sie es wollte oder nicht. Das beim Großteil der Kärntner Slowenen überhaupt nicht oder nur schwach ausgebildete slowenische Nationalbewußtsein, die mangelnde Kenntnis der slowenischen Schriftsprache und vor allem der Ausgang der Volksabstimmung boten die wichtigsten Handhaben dafür. Da war einmal die Kategorie jener Slowenen, die national bewußt waren, zumeist die slowenische Schriftsprache beherrschten und denen unterstellt wurde, daß sie 1920 für das Königreich SHS gestimmt hätten. Sie erhielten die Bezeichnung „Nationalslowenen", wurden des Hochverrats beschuldigt und als Landesfeinde auf das schärfste bekämpft. Und dann gab es die zweite, zahlreichere Kategorie slowenischsprachiger Kärntner, deren slowenisches Nationalbewußtsein nicht ausgebildet war, die für Österreich gestimmt hatten und keinen Wert auf die slowenische Schriftsprache legten. Aus ihnen machte man, für die Zeit des Nationalismus kennzeichnend, ein eigenes Volk, die sogenannten „Windischen", die eine eigene deutsch-slawische Mischsprache sprachen und im Begriffe waren, in den deutschen „Kulturkreis" einzutreten. Sie erhielten auch Attribute wie „heimattreu" und „deutschfreundlich". Dem massiven „Erziehungswerk mit deutscher Kultur und Kärntner Gemütlichkeit" im Sinne des oben zitierten Landesverwesers Lemisch unterworfen, machten nicht wenige „Verführte" von der „Bekehrung" Gebrauch, so daß sich das Durchgangsvolk der „Windischen" beträchtlich auffüllte. An der Wirksamkeit dieser nationalistischen Ideologie, die im wesentlichen eine Schöpfung des damals führenden Landeshistorikers Martin Wutte war, hat sich in Kärnten bis in die Gegenwart nur wenig geändert. Somit war die Minderheit in zwei Gruppen gespalten, von denen es die eine zu isolieren, die andere zu assimilieren galt.

Um die Isolierung der „Nationalslowenen" zu erreichen, wurde in den Jahren 1926-1930 das Projekt einer Kulturautonomie ausgearbeitet. Der von allen „deutschen" Parteien des Landes eingebrachte Gesetzesentwurf sah die Konstituierung einer „Slowenischen Volksgemeinschaft" als Körperschaft öffentlich-rechtlicher Art vor.

(Dalje prihodnjič)

Rož - Podjuna - Zilja

● **SELE**
Koncert

Zadnjo soboto sta gostovala v Selah mešani pevski zbor „Podjuna-Pliberk“ in ansambel „Hanzija Artača“. Kljub slabemu vremenu se je zbralo kar zadovoljivo število ljudi. Najprej je zapel mešani pevski zbor „Podjuna-Pliberk“ pod vodstvom Otona Wutteja šestnajst pesmi, od pesmi renesanse in pesmi raznih narodov pa tja do nam najbolj priljubljenih slovenskih narodnih in ponarodelih v priredbi sodobnih komponistov. Povezovala sta jih Claudija Germ in Peter Kert. Po kratkem odmoru je Ansambel Hanzija Artača zaigral in zapel osem pesmi Milke Hartmanove, ki jih je vse uglasbil vodja ansambla Hanzi Artač sam.

Po koncertu so nastopajoči ob majhnem prigrizku sedeli še dolgo v noč skupaj s člani KPD „Planina“ v Selah.

Iščemo
SNAŽILKO
z znanjem slovenščine za otroški vrtec „Naš otrok“ v Celovcu.
Dela je uro in pol po popoldnevih od ponedeljka do petka. Plača po dogovoru.
Prijave na vodstvo otroškega vrtca „Naš otrok“, 10.-Oktober-Straße 25, 9020 Celovec, tel. 0 42 22 / 82 8 94.

● **LOČE — SVEČE**

Od vsakega jutra raste dan

RTV Ljubljana bo v nedeljo, 24. junija 1979, ponovno predvajala oddajo, v kateri pojo naši koroški rojaki, moška zbora iz Sveč in Loč ob Baškem jezeru. Prvi deluje v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Kočna“ v Svečah, drugi pa v okviru Slovenskega prosvetnega društva „Jepa-Baško jezero“. Obe društvi se ponašata z dolgoletno tradicijo, saj sta bili ustanovljeni v prvih letih našega stoletja, mladi rod pa zagotavlja, da kulturno delo ne bo zamrlo — naj kot primer povemo, da v času, ko je bila oddaja posneta, v Ločah še ni bilo tamburaške skupine, ki se je v kratkem letu izkazala že na mnogih nastopih in obeta, da bomo o Ločah še slišali. Dr. Anton Feinig, vodja sveškega moškega zbora, je med nami znan kot raziskovalec domačih hišnih, ledinskih in krajevnih imen, ki nadvse zgovorno pričajo o slovenskih naseljencih iz davnine. Nekaj drobcev bogatega znanja dr. Feiniga je vpletenih tudi med pesmi v oddaji.

Oddajo so pripravili: Jasna Novak, Slavko Nemec, Marika Šarkezi, Andreja Perko in Igor Prah.

● **PODRAVLJE**

Dokončno je izbruhnil latentni konflikt med župnijskim svetom na Strmcu in duhovnikom Ignacom Davidom iz sosednih Domčal. Gospod David je začasno bral mašo v cerkvici na Strmcu. Verniki in dušni pastir so stali v petek zvečer in v nedeljo pred zaprtimi cerkvenimi vrati. Župnijski svet je iz „protesta“ proti župniku zaklenil vrata cerkve.

ERKER-HOČEVAR — PODJETJE V TEŽAVAH

Po finančni krizi tovarne v Rebrci je prišlo do resnih težav v Erker-Hočevarjevem podjetju. Tovarna celuloze GesmbH., Weißenbach/Enns, ki je že dalj časa v resnih plačilnih težavah, bo v nekaj dneh predlagala poravnavo izven stečaja. Kot sporoča Kreditnovarovalna zveza 1870, bodo ponudili upnikom najprej 40%, najnižji delež, ki je predviden v zakonu.

Žitara vas — Pogrče

Te dni je obhajala osemdesetletnico ga. Uršula Smolnik, Pavleževa mama v Pogrčah. Ob tej priložnosti se je tega jubileja spomnila tudi občina Žitara vas. Občinska predstojnika Joza Habernik in Eisner sta ji prinesla majhno darilo od občine.

Pred kratkim pa je obhajal tudi njen mož Blaž Smolnik svojo 85-letnico. Oba zakonca pa sta v šentvidski cerkvi praznovala tudi že zlato poroko. Pavleževa mati izhaja iz znane Šerjakove družine v Mohličah. Poročila se je k Pavležu v Pogrče. V srečnem zakonu, ki ga še tudi na stara leta skupaj preživljata, se jima je rodilo 8 otrok, ki še vsi živijo. (V Pogrčah, Švici, Žitari vasi, Rikarji vasi, Apačah).

Blaž Smolnik je doživel obe svetovni vojni. V prvi vojni je bil v Karpatih in nato ujet. Vrnil se je srečno domov. Do druge svetovne vojne je bil tudi občinski odbornik stare občine Rikarja vas pri slovenski Krščanski stranki. Tedanja občina Rikarja vas je segala od Žitare vasi pa do Kamna v Podjuni. Bila je po drugi svetovni vojni ukinjena. Blaž Smolnik se še spominja, da je bilo v njegovem času v tej občini 9 odbornikov, od katerih je imela slovenska Krščanska stranka kar 4 in je le nekaj glasov manjkalo, da ni dobila svojega župana. V njegovem času je bil župan pd. Ruš iz Kamna.

Med drugo svetovno vojno je bil zaradi svoje narodne zavednosti leta 1944 nad pol leta v Celovcu zaprt. Po drugi vojni je bil še tri leta občinski odbornik na slovenski listi v Žitari vasi.

Žitrajski občani in Enotna lista Žitara vas želimo Blažu Smolniku in njegovi ženi še mnogo nadaljnjih skupnih let in se mu ob tej priliki zahvaljujejo za vse njegovo delo v prid občini in narodu. Še na mnoga leta!

JANEZ WEISS — 70-LETNIK

V četrtek, 14. junija 1979, je v krogu svoje družine praznoval svoj 70. rojstni dan krojaški mojster v pokoju, Janez Weiss.

Rodil se je v Psinji vasi kot sin tovarniškega delavca. Želja očeta je bila, da bi nadarjeni sin šel študirat, a takratne razmere so to onemogočile. Tako se je Janez šel učit krojaštva. Bil je priden in podjeten obrtnik in sedaj že uživa svoj zasluženi pokoj.

Njegovo udejstvovanje je bilo vedno tesno povezano s kulturnim in gospodarskim življenjem koroških Slovencev. Kljub nasprotovanjem, ki jim je bil izpostavljen v času nacizma, je ostal zvest svojemu narodu. Po osvoboditvi se je takoj zopet vključil v delo za obnovo kulturnih in gospodarskih organizacij. Za dejavnost na kulturnem področju je prejel Drabosnjakovo priznanje.

Ob visokem življenjskem jubileju mu želimo še obilo zdravja in veliko let v krogu družine.

● **ROŽEK — ŠČEDEM**

Še ni dolgo od tega, odkar smo brali v časopisju, da je naš starosta planincev gospod Jozej Miklavčič resno zbolel. Pri dobri oskrbi in trdi naravi pa se je kmalu opomogel. Še na bolniški postelji sta z gospodom Kocijanom načrtovala nove podvige. Pozabila sta na ljubljeno Bleščečo, vleklo ju je tokrat proti jugu, sklenila sta, da obiščeta legendarno partizansko bolnico Franjo.

Na binkoštni ponedeljek je bilo tako daleč. Skupina se je zbrala, da si na skupnem izletu ogleda Franjo. Šele na kraju samem lahko potujejo misli nazaj na mračna leta, ko je človek v sili razmer koval načrte, kako bi preživel in kako bi rešil ranjence in bolnike.

Na poti proti domu nas je gospod Miklavčič vodil še v rojstni dom našega velikega pesnika Simona Gregorčiča, kjer smo si ogledali v muzej preurejeno rojstno hišo. V slovo sta na tem zgodovinskem kraju našega literarnega ustvarjanja zapela s Postranjakom dve Gregorčičevi pesmi, ki so še živeči pesnikovi nečakinji bile zelo všeč.

Na žalost je cesta preko Predila bila zaprta, zato smo se peljali preko Vršiča domov. Polni lepih vtisov se zahvaljujemo gospodu Miklavčiču za posrečeni izlet, katerega nam je organiziral in med potjo razlagal zanimivosti krajev, kličemo mu po Gregorčiču:

Ni mi treba slike,
sam sem slika svoja.
Slika sem trpljenja
in življenja boja.

Otvoritev nove . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

žine enake izobraževalne pogoje, če hoče biti kos zahtevam današnje in bodoče družbe.

Otvoritev osnovne šole v Globasnici je dokaz, da je možno z nekoliko dobre volje dejansko tudi pri takih javnih svečanostih dokumentirati enakopravnost obeh narodov v deželi, četudi so bile seveda še nekatere pomanjkljivosti. Kljub temu pa je treba pozdraviti ta korak odgovornih kot uspeli poskus sodelovanja pripadnikov obeh narodnih skupnosti. Tem bolj pa se zato čudimo, da oblasti niso pripravljene dati novi šoli tudi slovenski napis, četudi je udeležencem padel v oči velik napis, vendar samo v nemščini: „Soviel Sprachen Du sprichst, sooft bist Du Mensch“. („Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš“). Zakaj ni dvojezičnega napisa?

Koroška reprezentanca

ODHOD NA 3. SREČANJE SLOVENSKIH ŠPORTNIKOV

iz obmejnih dežel v Ajdovščino, v soboto, 23. junija 1979, ob 8. uri z avtobusom izpred glavnega kolodvora v Celovcu.

Šah: Julij Iskra (vodja), Jurij Deisinger, Rudi Benetik, Justin Polanšek, Mario Koncilja, Antonija Einspieler, Bogo Kavčič, Kristijan Schellander.

Namizni tenis: Mirko Oraže in Inge Čertov (vodji), Marta Oraže, Andreja Užnik, Milica Urank, Nanti Travnik, Stanko Haderlap, Zdravko Oraže, Pavel Olip.

Nogomet: Prof. Anton Malle (vodja), Jurij Perč, Marjan Velik, Sigi Hobel, Maks Zdovc, Marko Kreutz, Samo Kupper, Franc Jenšac, Marko Kupper, Jože Weber, Mirko Wieser, Albert Smrečnik, Janez Bricman, Štefan Sadjak, Hanzi Gasser, Franc Kelih, Silvo Užnik, Mirko Lesjak, L. Kropiunik, Bernard Olip.

PRIREDITVE

Akademija za gledališče, radio in televizijo v Ljubljani vabi na uprizoritev 4. letnika dramske igre docenta Zvoneta Šedlbauerja

Igrajo: „Tango“ od S. Mrožeka in U. Krajgherja

Čas: ponedeljek, 25. 6. 1979, ob 20. uri; torek, 26. 6. 1979, ob 20. uri

Kraj: Studio Reinhardtseminar, Penzingerstraße 9, 1140 Wien.

Vabimo Slovence na Dunaju, da si to ogledajo! Vstop je prost!

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah vabi ob 70-letnici obstoja k odkritju spomenika Andreju Einspielerju, očetu koroških Slovencev, soustanovitelju Mohorjeve družbe, velikemu kulturnemu delavcu, časnikarju in politiku, ki bo v nedeljo, dne 1. julija 1979, ob pol enajstih v Svečah.
Popoldan ob pol treh pa bo v Kulturnem domu na Bistrici v Rožu prireditev, posvečena 70-letni prosvetni dejavnosti domačega Slovenskega prosvetnega društva.

Razstava Božidarja Jakca

PORTRETI KULTURNIH DELAVCEV

v avli slovenici

je odprta od 30. 5., do 22. 6. 1979, od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

V okviru mednarodnega Leta otroka in 70-letnice SPD „Edinost“ vabimo na

KONCERT MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBORA RTV LJUBLJANA

Čas: sobota, 23. 6. 1979, ob 20. uri
Kraj: dvorana Schwarzl v Pliberku
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“

VEČER JUGOSLOVANSKE PESMI IN FOLKLORE

Prireditelj: SPD „Radiše“
Čas: sobota, 23. 6. 1979, ob 20.00
Kraj: kulturni Dom na Radišah

Gostuje pevski zbor in folklorna skupina KUD „ANKA OSPUH“ iz Ludbrega pri Varaždinu

---

Lutke mladje Koroške dijaške zveze iz Celovca vabi na

200. LUTKOVNO PREDSTAVO Marijana Beline

VOLK IN KOZLIČKI

Prireditelj: Otroški vrtec v Šentjakobu v Rožu
Čas: četrtek, 28. 6. 1979, ob 14. uri v otroškem vrtcu v Šentjakobu

---

Čebelarsko društvo v Bilčovsu vabi na tradicionalno

SLAVJE ČEBELARJEV

Čas: sobota, 23. 6. 1979, ob 20. uri
Kraj: gostilna Seher v Velinji vasi

Za ples igra „Wörthersee-Echo“

Vabilo na

BLAGOSLOVITEV NOVIH ORGEL V LOČAH,

ki bo v nedeljo, 24. 6. 1979

Spored:

Ob 9. uri: nastop mešanega zbora,
počastitev dolgoletnih cerkvenih pevcev,
blagoslovitev orgel (škofijski kantor prof. Jože Ropitz),
orgelski koncert (Hanzi Gabriel),
slovesna sv. maša.

Vsi farani in gostje prisrčno vabljeni!

SPD „Srce“ v Dobrli vasi prireja

PEVSKI KONCERT

Čas: nedelja, 24. 6. 1979, ob 14.30
Kraj: kulturni Dom v Dobrli vasi
Nastopajo:
Moški pevski zbor „Vitanje“
Folklorna skupina podjetja LIB iz Slovenskih Konjic
Mešani pevski zbor SPD „Srce“ iz Dobrle vasi

Veseloigra

SRCE NIKDAR NE LAŽE

Prireditelj: KPD v Šmihelu
Kraj: Farna dvorana v Šmihelu
Čas: nedelja, 24. 6. 1979, ob 19.30
Gostuje: Dramska skupina iz Braslovč

Vabilo na

JAZZ-FESTIVAL

ki bo v dneh od 29. 6. do 1. 7. 1979, v Vrbi ob Vrbskem jezeru
Vstopne cene: Festivalna izkaznica, veljavna za vse tri festivalne dni: od 480.— šil. Jazz-vikend-aranžma: od 950.— šil.; vključno 3 nočnine, zajtrk, festivalno izkaznico in prosti vstop v kopališča.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi vse člane in prijatelje društva na

DELOVNO AKCIJO

v nedeljo, 24. 6. 1979, s pričetkom ob 9. uri dopoldne v „Koči nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči planini
Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA OBVEŠČA

Likovna kolonija „Vuzenica 79“ bo letos med 11. in 25. avgustom. Mladi likovniki se bodo letos urili veščin grafike, seveda pa bo med bivanjem v Vuzenici ob Dravi tudi dovolj časa za izlete in kopanje. Tako bodo imeli priložnost nekaj lepega ustvariti in kot spomin prinesti s seboj domov. Udeleženci kolonije naj bi bili stari vsaj 10 let. Navzgor ni omejitve, vendar običajno sprejemamo udeležence do 20. leta starosti.
Zadnji rok prijave 25. julij 1979. Prijave pošljite na naslov: Slovenska prosvetna zveza, 9020 Celovec, Gasometergasse 10/1, (tel.: 0 42 22 - 32 5 50).

DOM v TINJAH

V petek, 22. 6. 1979, od 9. do 18. ure

ROČNA USTVARJALNOST

„Velike in majhne živali iz blaga“
Voditeljica: sr. Lucija Klemenjak

Od četrtka, 21. 6. 1979, ob 10. uri, do torka, 10. 6. 1979, ob 16. uri

TEDNI ODDIHA

za mladostnike s primernim izobraževalnim programom: Ustvarjalna ročnost, pogovori o mladinskih problemih po starostnih stopnjah, komunikacija med odraslimi in mladostniki v igri in skupnih interesih.

V ponedeljek, 25. 6. 1979, ob 20. uri

SKIOPTIČNO PREDAVANJE

„Amerika — dežela, kultura, pozorišče spajanja narodov“
Predavatelj: dir. Mirko Kunčič

V torek, 26. 6. 1979

ROMARSKO POTOVANJE NA SV. VIŠARJE

za župnije: Galicija, Apače, Sele, Borovlje

V četrtek, 28. 6. 1979, ob 20. uri

SKIOPTIČNO PREDAVANJE

„Prednja in srednja Azija“
Predavatelj: dir. Mirko Kunčič

V soboto, 30. 6. 1979

ROMARSKO POTOVANJE H GOSPE SVETI, KNEŽJI STOL, KRKO, OSOJE

za župnije: Kazaze, Pribla vas, Sinča vas, Škocijan, Tinje

Pliberk: uspeh zadružništva!

„Med nami so začeli ustanavljati zadruge nekako pred 100 leti in sicer po češkem vzorcu. Predvsem hranilnice in posojilnice, ki so bile ljudska samopomoč proti izkoriščanju po oderuhih, ki so posojali denar ljudem v stiski po zelo visokih obrestih. Prva posojilnica na Koroškem je bila ustanovljena leta 1872 v Šentjakobu v Rožu. Leta 1888 pa so ustanovili hranilnico tudi že v Šmihelu pri Pliberku. Na Koroškem so širili zadružništvo predvsem duhovniki, da bi zavrli kvarljivi politični vpliv nemških liberalcev. Škof Jožef Kahn je poslal talentiranega duhovnika Valentina Podgorca na šolanje v Nemčijo, da je tam študiral zadružništvo. Po praksi v Porenju in v Franciji se je vrnil na Koroško in postal duša slovenskega zadružništva. Tudi drugi duhovniki so pomagali in začeli po farah ustanavljati hranilnice in posojilnice. Pliberški dekan Marinič, ki je bil prej župnik v Šmihelu in že vajen posojilničnega delovanja, je spoznal potrebo kreditne zadruge tudi za večji kraj Pliberk in podprl njeno ustanovitev. Ustanovni občni zbor so sklicali za 2. april 1908 pri Gliniku v Pliberku, Glavni trg št. 9. Pobudo za ustanovitev „Hranilnice in Posojilnice v Pliberku“ so dali tudi drugi šmihelski posojilničarji in pa bivši odbornik Posojilnice v Velikovcu, Franc Reš, ki se je od severnega brega Drave preselil v Drvešo vas v hišo, ki jo ima danes Ivan Merva. Za prvega načelnika pliberške Posojilnice je bil izvoljen Jurij Rudolf, posestnik in župan na Bistrici, za njegovega namestnika pa Franc Reš. Udje načelstva pa so še bili: Lovro Kušej, Davidov oče v Šmihelu; Pavel Miklavič, blaški župan in posestnik v Vogrčah; Valentin Štangl, občinski tajnik v Šmihelu in Franc Marinič, dekan in mestni župnik v Pliberku“.

Nadalje piše Mirko Kumer-Črčej na Blatu, v svojem članku „Posojilnica Pliberk od ustanovitve do nasilne ukinitve“, da so izvolili za predsednika nadzorstva Jožefa Krauta, Poltnika na Bistrici; za zapisnikarja Ivana Hornböcka, kaplana v Pliberku; za ude pa: Janeza Glinika, pd. Kazana v Repljah; Ivana Lučovnika, kaplana v Pliberku in libuškega župana Pavla Podričnika. „Tako štejemo med ustanovitelji tri duhovnike in tri župane“.

Na praznik Rešnjega Telesa, v četrtek, 14. junija, se je kljub slabemu — zaradi poprejšnje dolgotrajne suše bi morali pravzaprav reči dobremu — vremenu zbralo lepo število koroških rojakov od Zilje, iz Roža, predvsem pa iz Podjune in bližnje pliberške okolice pred poslopjem nove posojilnice v Pliberku. Ni bil samo praznik za domačine, bil je praznik za celo slovensko skupnost na Koroškem, ko so slovesno odprli in blagoslovili sodobno poslopje (načrte je izdelal arhitekt Jože Bavdaž).

Predsednik Posojilnice Pliberk Lipej Kolenik je pozdravil pliberškega župana Othmarja Moryja, pliberškega mestnega župnika Alojzija Kulmeža, dekana Krista Srienca, generalnega konzula SFRJ Milana Šamca in konzula Petra Zupančiča, predsednika NSKS Matevža Grilca in predsednika ZSO Francija Zwitterja, predsednika Zveze slovenskih zadrug, Hanzija Ogrisa in poslovodečega podpredsednika ZSZ Mirta Zwitterja, odbornike domače EL, predsednika domače Edinosti Jožka Hudlna, arhitekta Bavdaža, zastopnike družbenih in gospodarskih organizacij iz SR Slovenije in številne druge.

V svojem slavnostnem nagovoru je Kolenik poudaril, da je novo poslopje uspeh skupnosti, ki se bori za svoj obstoj, in se izrecno zahvalil vsem, ki so pomagali pri zidavi, ki so doprinesli, da je delo tako krasno uspelo, zlasti ZSZ za podporo in pomoč pri zidavi. Poslovnemu odboru Ljubljanske banke, direktorju Koroške temeljne banke Slovenj Gradec Ivanu Razdevšku pa namestniku Maksu Jašu ter tovarnama Lesna Slovenj Gradec in Induplati.

„V razmeroma kratki dobi dveh rodov so morali v Pliberku v tretje na novo začeti,“ je izjavil v svojem nagovoru poslovodeči podpredsednik ZSZ Mirt Zwitter. V težavnih in kritičnih časih po letu 1920 je prišla pliberška Posojilnica na nič.

A komaj si je malo opomogla, je pridrvel s severa motorizirani Atila in posnel vse, kar ni spadalo k njegovi namišljeni visoki rasi. Pliberško Posojilnico so hoteli likvidirati. Gestapovski komisar je hotel opraviti temeljito delo. A ni mu uspelo. Po vojni so začeli Slovenci znova, kajti „nas, ki smo doma in zakoreninjeni na tej zemlji, ni mogoče izbrisati ne v registrih ne v resnici“. Razvoj zadružništva v Pliberku je neprenehen dokaz samopomoči in vzajemnosti. V svojem nagovoru se je Zwitter tudi poklonil spominu Štefana Breznika, lastniku nekdanje Glinikove hiše na pliberškem Glavnem trgu, ki so ga nacisti nečloveško mučili in umorili. Nadalje je na kratko orisal nekatere načrte za prihodnost (npr. Škocijan) in zaželel Pliberčanom ves uspeh v novi banki v novem pliberškem središču.

Pozdravne besede so spregovorili še predsednik NSKS Matevž Grilc, predsednik ZSO Franci Zwitter in pliberški župan Othmar Mory. Matevž Grilc je dejal, da je ta lepa nova hiša izraz spoznanja našega naroda, da je gospodarstvo eden najvažnejših dejavnikov v boju za naš obstoj. Gospodarska in socialna neodvisnost je garant za samozavest in ponos. Končno se moramo osvoboditi tudi na gospodarskem in socialnem področju in s tem zagotoviti lepšo in boljšo prihodnost. Grilc je čestital domačinom, svojim ožjim rojakom, z iskreno željo, da bi nova posojilnica čim več doprinesla k boljšemu razvoju našega ozemlja.

Predsednik ZSZ Hanzi Ogris je nato podelil predsedniku pliberške Posojilnice priznanje dr. Valentina Janežiča v zlatu, bivšima predsednikoma Lojzu Müllerju, Mlinarju v Čirkovčah (predsednik 1952—1972) in Francu Buchwaldu, Puklju v Nonči vasi (1972—1975), priznanji v srebru, poslovodečemu podpredsedniku Jožku Nachbarju, Kropu v Vidri vasi, pa zadružno diplomo. Nato je čestital odlikovancem, Pliberčanom, predvsem članom in funkcionarjem posojilnice pa je zaželel veliko uspeha v novi hiši.

Čestitkam so se pridružili poleg obeh osrednjih organizacij NSKS in ZSO še KKZ, SPZ, Zveza koroških partizanov, vsa slovenska kulturna društva na Koroškem, Zveza slovenskih izseljencev, Naš tednik in Slovenski vestnik.

Recitirali in deklamirali so še Marko Hudl, Barbara Jop iz Repelj in Jože Polesnik iz Vogrč (slavnostna pesem Milke Hartmanove); Milka je prebrala tudi eno svojih pesmi v narečju.

Hišo je blagoslovil župnik Alojz Kulmež ob asistenci vogrškega dušnega pastirja Vinka Zaletela in gospoda Godine, dušnega pastirja v Domu za bolnike v Pliberku. Župnik Kulmež je navezal na svetopisemsko priliko o talentih in zlasti opozoril na pomoč slabšemu, na ljubezen do bližnjega.

Slovesnost sta olepšala moški zbor „Edinost“ Pliberk (Foltej Hartman) in mešani pevski zbor „Podjuna-Pliberk“ (Oton Wutte). Za dobro voljo so poskrbeli „Fantje iz Podjune“ s poskočnimi domačimi vižami.

Za povezavo — tudi višek — je bila odgovorna gospa Anita Hudl.

Relief v banki je izdelal naš rojak Valentin Oman, železni križ pa gospod Kovač iz Maribora.

V novem poslopju bodo imele sedež razne domače organizacije, med njimi tudi EL Pliberk, ki bo uvedla posebno službo za svoje volilce (nasveti in pravna pomoč pri opravkih z občino ali drugimi uradi v Velikovcu in Celovcu).

Ob veličastnem delovnem uspehu v Pliberku pa se ne smemo utopiti v pretiranem zadovoljstvu. Pliberčanom je končno uspelo, da so dobili sodobno slovensko banko. Za ta svoj uspeh zaslužijo vse priznanje. Ta uspeh je dokaz, da je mogoče prekoračiti tudi na videz nepremostljive težave. Je dokaz skupne volje, skupnega hotenja, boja za skupnost. Kot se, kakor rečeno, veselimo pliberškega uspeha, pa nas zaskrbujejo razne druge slovenske posojilnice in zadruge, ki nimajo na razpolago primernih prostorov, pestijo jih pa tudi druge težave. Čas nas podi, pazimo, da nas ne bo prehitel!

Literarni papeži: . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

kel pisatelj Del Vedernjak: „Nikakor se ne moremo strinjati s sedanjo obliko te konkurence, kajti slovenski avtorji na dvojezičnem Koroškem bi morali biti povabljeni k branju. Nobeden ne more mimo tega, da so Slovenci integriran del avstrijske literature, kar kaže — ne samo horizont — slovenskih produktov. Boriti se moramo za priznanje, boj pa moramo voditi tako dolgo, dokler slovenska kultura ne bo priznana kot avstrijska in enakovredna.“

Celovška literarna kavarna pri Perstingerju („Literaturkaffee beim Perstinger“) bo izdajala med 29. junijem in 3. julijem vsak drugi dan literarni časopis „MOCHMAWOS“ in vabi k sodelovanju tudi slovenske avtorje s teksti v drugem deželnem jeziku.

„Ingeborg-Bachmann-Preis“ me spominja na Handkejev govor ob Büchner-Preisu. Rekel je, da se zahvali za denar, ki ga je sprejel in nič drugega.

(Povzetki iz „EXTRABLATT“, št. 6, junij 1979, Janko Ferk).

5 let zbora „Podjuna“

V soboto, dne 9. junija, smo se zvečer ob osmih zbrali pri Schwarzlu, da proslavimo sicer še mladi jubilej zbora „Podjune“. Dvorano so ljubitelji petja iz vse Podjune do kraja napolnili. Prišli pa so tudi častni gostje od osrednjih organizacij in konzulata SFRJ iz Celovca. Od domačih imenitnikov je mogel predsednik zbora ravnatelj Herman Germ pozdraviti tudi okrajnega sodnika, višjega svétnika deželnega sodišča dr. Huga Ramneka s soprogo in pa župana mesta Pliberk Othmarja Moryja. Pozdravil je tudi predsednika nemškega pevskega zbora iz Pliberka g. Stöcklna s pevovodjem Schweinzerjem, posebej pa še veterana pliberške prosvete, Milko Hartmanovo in Mirka Kumra. Na kratko je orisal zgodovino zbora, ki šteje 50 članov in predstavil pevce v novi obleki, lepi noši, ki so jo na obletnici prvič pokazali. Narejena je po zamisli Erike Opetnik, znane izdelovalke koroških „dirndlnov-dečve“. Pa tudi moški so bili oblečeni v lepe moške obleke z žametastimi lajbiči, odprtimi ovratniki pri hodnih srajcah in rdečimi rutami okrog vratu in plečˇ. Vsa obleka je bila iz kvalitetnega blaga in ubranih barv. Predsednik je izrekel vsem dobrotnikom iskreno zahvalo za darove, ki so omogočili nabavo lepih noš.

Spored so otvorili tamburaši iz Železne Kaple, povečini mladostniki, ki jih prav tako kot pliberške pevce vodi gibčni in požrtvovalni učitelj glasbe Oto Wutej iz Mlinč.

Naši pevci so pričeli nato s koncertom pesmi iz prejšnjih stoletij: latinske, italijanske, nemške in angleške pesmi so se vrstile.

V odmoru so nastopili pevci in godci Hanzija Artača.

Prvi del pesmi poznajo še stari ljudje iz otroških let, drugi del pa je zložil Herman Germ nalašč za svoj zbor Podjuno.

Za povezavo med pesmimi sta poskrbela predsednikova hči Klavdija Germ in pa Peter Kert. Dekle je vplivalo s svojo brhkostjo in resnostjo, fant pa s svojo šaljivostjo.

Zbor bo v juliju priredil poletno noč s petjem in rajanjem. Takrat se pa spet vidimo!

Šentrupert: znanje za življenje

(Nadaljevanje s 1. strani)

nost s šolo in da se ob takem dogodku, kot je zaključna prireditev, tudi nemškogovoreči okolišani napotijo v Šentrupert. Razstavo si je tokrat ogledal tudi velikovški župan Pavlak.

Na sobotni prireditvi je v imenu šolskega vodstva v obeh deželnih jezikih spregovoril ravnatelj ljudske šole v Žvabeku, Janko Tolmajer, pozdravil je častne goste — strokovno inšpektorico za kmetijske šole, gospo A. Schmidt, podpredsednika koroškega deželnega šolskega sveta, Hansa Lindnerja, dvornega svétnika dr. Valentina Inzka, družino Tischler in ravnatelja glavne šole v Sinči vasi, Srienca — in zbrano občinstvo spomnil na prerano smrt dr. Joška Tischlerja, ki je šentrupertski šoli pomagal priboriti pravico javnosti in vsa leta tudi sam bil učenkam dober učitelj. Kot izraz zahvale in priznanja so učenke vdovi dr. Tischlerja, gospe Ani izročile šopek nageljčkov. Poseben pozdrav govornika je veljal gostom iz Slovenije, od koder tudi prihajajo dekleta, da bi si v Šentrupertu izpopolnjevale znanje in izkušnje za poklic in življenje.

Da je strokovna šola v Šentrupertu širom po deželi na dobrem glasu, je videti že na tem, da podjetja in osebniki zelo povprašujejo po absolventkah, katerih je končno vedno premalo, je dejal govornik.

Vse to pa, je bilo rečeno, ne bi bilo možno brez motorja šole, voditeljice sestre Gonzage, ki se skupno z drugimi zelo prizadeva za razvoj in obstoj strokovne šole, na kateri od predlanskega naprej šoloobvezna dekleta lahko opravijo tudi svoje deveto šolsko leto.

Učenkam, ki bodo zdaj stopile v poklicno življenje, seznanjene z zahtevami, ki jih čakajo na delovnem mestu, v gospodinjstvu in v družini, je ravnatelj Janko Tolmajer zaželel sreče in uspeha in da bi jih spremljal tisti duh, ki preveva tudi šentrupertsko šolo, na starše pa je apeliral, da bi tudi v bodoče zaupali svoje hčerke šoli, ki posreduje poleg strokovnega znanja predvsem tudi duhovne vrednote.

V prvem delu kulturnega sporeda so absolventke — letos jih je 24 — pod režijo sestre Roblekove pele venec narodnih pesmi. Vmes je prišla na vrsto tudi nemška pesem, saj je obvladanje obeh deželnih jezikov prav tako cilj šole. Sicer je že tradicija, da je na zaključni prireditvi tudi igra, a treba je povedati, da priča predvajanje iger o zahtevnosti vzgojnega programa. V igri, ki je dala vpogled v suženjsko življenje rimskega časa z vsemi spletkarijami in konfrontacijami zaradi vere, so učenke-igralke občuteno podale svoje vloge. Po tem odrskem nastopu so občinstvo znova razveselile z zborovskim petjem ter se poslovile s pogumnim poskusom — z narodnim plesom.

Na obeh nedeljskih prireditvah, teh so se med številnimi duhovniki udeležili tudi dekan Srienc iz Šmihela pri Pliberku, prošt Brumnik iz Dobrle vasi in dvorni svétnik dr. Pavle Zablatnik, bivši ravnatelj Slovenske gimnazije, je župnik Vinko Zaletel znal navdušiti publiko posebno s svojim humorjem. Njegove globoke misli bi radi posredovali tudi bralcem NT, zato prinašamo njegov govor na posebnem mestu te številke.

„Klub slovenskih občinskih odbornikov

RAZPISUJE

delovno mesto

VODJE BIROJA

Kluba.

Interesenti, ki

- **dobro obvladajo oba deželna jezika,**
- **kažejo politično zanimanje za slovensko komunalno problematiko,**
- **imajo veselje do samostojnega dela, predvsem znajo vzpostaviti stike z našimi ljudmi ter**
- **kažejo organizacijske sposobnosti,**

naj naslovijo pismeno prošnjo z lastnoročnim življenjepisom do najkasneje 15. julija 1979 na predstojništvo Kluba slovenskih občinskih odbornikov, 9020 Celovec/Klagenfurt, Koschatstraße 10.

Za Klub:

mag. Filip Warasch,

predsednik

HEINZ REIN:

Daleč naokrog nobenega Sherlocka Holmesa

Okrogli, rdečelični, plešasti gospod je kar žarel od dobre volje, pripovedoval je šale, se spogledoval z natakaricami in se že kar vsiljivo seznanjal s hotelskimi gosti. Nekateri gostje v hotelu Jezerski pogled so se zabavali, drugi so se zgražali, vsi pa so si bili edini, da ta gospod Anton Braumüller iz Freiburga, 48, trgovec, ne spada med najbolj bistre ljudi. Ali se je izogibal resnim pogovorom tako, da je sedel v naslonjaču z začudenim obrazom, kot da bi se pogovarjali v kakem tujem jeziku, ali pa se je le vključil v razgovor, vendar je potem spuščal take brez repa in glave ter v najboljšem primeru začel govoriti nekaj povsem tretjega. Gostje so gospoda Braumüllerja zelo različno ocenjevali: povsem nenevaren, otročji, trapast, zabit. Že četrti dan po njegovem prihodu so se mu nekateri gosti začeli izogibati, če je gospod Braumüller stopil v hotelsko vežo ali bar, da bi našel novo žrtev svoje klepetavosti.

Dobra volja gospoda Braumüllerja je bila toliko bolj presenetljiva, ker je bilo, prvič, vreme nenavadno slabo, skoraj neprenehoma je deževalo, in ker je, drugič, v tistih štirih dneh, odkar je gospod Braumüller s svojo prisotnostjo počastil hotel Jezerski pogled, prišlo do dveh tatvin. Ukradli niso sicer nobene večje dragocenosti: gospod Sorensen iz Odenseja je pogrešil svoj ceneni fotografski aparat, zakonskemu paru Nieuwenhuisu iz Utrechta je izginila drobna škatlica, v kateri je bil samo en kos ponarejenega nakita. Vendar je zaradi obeh tatvin nekaj viselo v zraku in nihče se ni mogel otresti nekakšne napetosti — razen gospoda Braumüllerja. Očitno ga ni motilo ne slabo vreme ne tatvini — o obojem si je izmislil nekaj slabih šal. „Sveti Peter še vedno pušča vodo," je imel navado reči, kadar je pogledal skozi okno, pri tem pa se je tako gromko krohotal, kot da bi se mu posrečila kdo ve kakšna domislica. Glede tatvin pa je dejal: „Naš Sherlock Holmes pač ne igra violine, svojega doktorja Watsona tudi nima, zato zaman vohlja naokrog." V mislih je imel žandarja, ki je s pomembnim obrazom in nasršenimi brki prišel poizvedovat, zasliševat osebje in izpraševat goste, vendar ni nihče opazil ničesar sumljivega, tako da višji žandarmerijski stražmojster Gaiser ni prišel niti za korak naprej.

„Gospoda, lahko vam svetujem samo to, da spravite dragocenosti v hotelsko blagajno," je dejal žandar Gaiser in obupano skomizgnil z rameni. „Za take stvari jo tudi imajo."

Gostje so vprašali, kako je po njegovem mnenju prišel tat v sobi gospoda Sorensena in Nieuwenhuisovih.

„Kaj jaz vem," je odgovoril žandar in je bil videti zelo pobit. „Verjetno čez balkon, balkoni imajo zelo nizke vmesne pregrade. Ali pa ima vsepovsod prost vstop."

„In niste odkrili nobenih sledov?" je vprašal gospod Zeidler.

„Niti sledu o sledovih," je priznal žandar. „Nobenega prstnega odtisa, nobenega nožnega odtisa, skratka ničesar."

Gospod Braumüller je bil tudi tam in se je smehljal kot otrok, ki je slednjič le dojel, zakaj je dvakrat dva štiri in ne pet. Njegove besede so bile tako naivne — nekateri so jih označili celo za veličastno neumnost — da je bilo to za človeka njegove starosti nekaj povsem neverjetnega. „V vsako sobo morate postaviti stražnika, gospod komisar," je namreč predlagal in zapičil žandarju kazalec v prsi.

„Ne govorite neumnosti, gospod!" je vzkipel žandar. „Prvič gre, hvala Bogu, samo za male ribe in drugič imamo v kraju samo dva žandarja in nobenega kriminalista. Kaj mislite, spoštovani gospod, kaj neki mi bo dejal komisar v bližnjem mestu, če ga bom nadlegoval s tako neumnostjo? ‚Od kod naj vzamem ljudi, ljubi Gaiser?' bo rekel. ‚Saj jih niti tukaj nimam dovolj.' "

Gospod Braumüller se je neumno nasmehnil, potem pa je pripomnil nekaj, kar je pri nekaterih gostih izzvalo pravi vihar smeha, drugi pa so začeli resno dvomiti v razum malega debeluha. Z obrazom naivnega otroka je namreč predlagal, naj žandar pač najame zasebne detektive.

Žandar je bil tako osupel, da je moral globoko zajeti sapo, preden je spet lahko spregovoril. Potem pa je planil nad gospoda Braumüllerja. „In vi boste plačali zasebne detektive, kaj?"

Gospod Braumüller je začudeno zmajal z glavo. „Zakaj jaz? Meni niso vendar ničesar ukradli, čeprav . . . " Ni dokončal stavka in si je nadel skrivnosten izraz. „Raje ničesar ne rečem." Nihče ni silil gospoda Braumüllerja, naj pove, kaj je zamolčal, saj so bili vsi prepričani, da bi spet začel blebetati neumnosti.

„Kaj tako otročjega!" S temi besedami je gospod Zeidler povzel mnenje vseh hotelskih gostov.

Seveda sta bili tatvini poleg „usranega vremena" glavna snov pogovorov v hotelu Jezerski pogled. Predvsem so se posvetili domnevam, čemu tat ni opravil bolj „temeljitega dela", temveč se je zadovoljil s tako skromnim plenom.

„So tudi drobni tatovi," je razložil gospod Zeidler, „ti so bolj skromni."

„Da, da, tu en umor in tam en umor pa se nabere," je smehljaje se pripomnil gospod Braumüller. Nihče se ni zmenil za njegove besede. „Nemara je tatu kaj zmotilo," je dodal Sorensen. „In ni mogel vzeti več."

„Možno je tudi, da ni našel ničesar dragocenejšega," je rekla gospa Zeidler in se skrivaj ozrla po Dancu in obeh Nizozemcih.

Gospod Zeidler, ki je videl, da so gospod Sorensen in oba Nieuwenhuisova v zadregi, je takoj poskušal zgladiti neolikano pripombo svoje žene. „Ničesar dragocenega ni našel," je vneto dejal, „ker je gospa Nieuwenhuisova spravila svoj nakit v hotelsko blagajno, kajne?"

Gospod Nieuwenhuis je hvaležno prikimal. „Prav ste rekli, gospod Zeidler."

Nastala je mučna tišina, ki jo je prekinil gospod Braumüller. Dvignil je dva prsta kot šolar in prosil za besedo. „Morda je," se je zahihital, „naš gospod tat uprizoril le malo generalko, preden . . . "

„Ne kličite vraga, gospod!" se je razburil gospod Salzmann. „Vašega čvekanja res ni moč več prenašati!"

Gospod Braumüller je bil videti užaljen. „Hotel sem reči . . . Morda je gospod tat šele začetnik, ki se mora tako rekoč najprej vpeljati. Predstavljam si namreč, da mora tudi hotelski tat imeti nekakšno pripravniško dobo . . . "

„Zdaj je pa dovolj!" je vzkipel gospod Zeidler in se ogorčeno ozrl naokrog.

Drugi gostje, ki so sedeli za točilno mizo, so mu prikimali. Vendar gospoda Braumüllerja ni bilo mogoče ustaviti. „Nekoč sem bral," je nemoteno nadaljeval, „da si pravi tat zelo skrbno izbere žrtev, tega pa naš mali tat očitno ni storil, sicer bi . . . Da, Fred, ste hoteli kaj reči?"

„Da," je odvrnil barman, ki je stal za točilno mizo in pozorno poslušal pogovor. „Oprostite, gospoda, da se drznem vmešavati. Menim, da gre za zelo prebrisanega tatu." Pri tem je pogledal gospoda Braumüllerja.

Gospod Braumüller se je prijateljsko zarežal barmanu, ko da ni opazil njegovega pogleda. „In pravim vam, Fred, da je naš tat začetnik, sicer . . . " Utišal je glas v šepet in povedal tisto, kar je bil zamolčal oni dan, ko je bil prišel žandar poizvedovat. . . . „sicer bi bil že prišel k meni. Jaz namreč prav nič ne dam na hranilnice in banke . . . "

Mijnher Nieuwenhuis je bil videti prestrašen, ko je rekel: „Saj menda ne namigujete, da imate ves svoj denar vedno pri sebi . . . "

„Pač, pač," mu je segel v besedo gospod Braumüller in se prijazno ozrl naokrog. „Saj smo sami, gospoda. Vedno si zatrjujem, da je moj denar vedno najbolje spravljen v moji denarnici. Kaj vem, ali so ljudje, ki skrbijo za hotelsko blagajno, pošteni? Toliko sem že slišal . . . Če pa imam denar pod blazino . . . "

„Človek božji! Molčite že enkrat!" je zakričal gospod Zeidler.

Gospod Braumüller se je užaljeno obrnil proč. „Saj bom dal mir," je tiho dejal in namignil barmanu. „Rad bi vaš posebni koktajl, Fred. Dvojnega."

Medtem ko je barman mešal koktajl, je bil gospod Braumüller nenavadno molčeč. Naglih požirkov je spil koktajl, odložil kozarec nazaj na točilno mizo in plašno dejal gospodu Zeidlerju: „Mislite, da sem rekel kaj neumnega?" Preden je dobil odgovor, je zlezel s svojega stolčka, glasno zazehal in vzdihnil: „Joj, kako sem utrujen! Danes bom spal kot top. Lahko noč, gospoda!"

Gostje so mu odzdravili in gledali za njim, ko se je odmajal proti dvigalu. Ko so se zaprla vrata za njim in je dvigalo odpeljalo navzgor, so si bili na jasnem, da je gospod Braumüller pravi prvak med tepci; eden od gostov je celo menil, da je pravi vol.

Toda gostje hotela Jezerski pogled so temeljito spremenili svoje mnenje o malem, debelem Braumüllerju. In sicer še isto noč. Okrog dveh zjutraj je začelo v sobi 204, kjer je stanoval gospod Braumüller, močno ropotati, takoj zatem pa so zaslišali glas gospoda Braumüllerja, ki pa je bil drugačen kot doslej. Bil je trden, odločen, prodoren: „Zdaj te pa imam, poba!"

Gostje so planili na balkone, in kar so zagledali, jih je na moč začudilo. Gospod Braumüller je s policijskim prijemom držal nekega moškega in mu zvijal roko za hrbet.

„Prosim, spustite me," je ječal moški, „ne bom se več upiral."

Gospod Braumüller je držal barmana Freda. Bil je siv v obraz, tresel se je po vsem telesu in je stokal od bolečin. „Zlomili mi boste roko!" je kričal. „Vse bom priznal, samo spustite me . . . "

Izkazalo se je, da je mali, debeli gospod Braumüller kriminalni komisar, sicer na dopustu, vendar zato nič manj čuječ.

„Da, tatu sem nastavil past," je rekel pozneje in z njegovega obraza je izginila vsa narejena neumnost. „Ko sem prišel v hotel, sem v Fredu prepoznal starega znanca, ki se sicer že dolgo ni pregrešil. Ampak, saj veste, gospoda, kdor enkrat okusi . . . mačka ne izpusti miši . . . In ko sem slišal za obe tatvini, sem se odločil zaigrati tepca. Menim, da se mi je dokaj posrečilo, kajne?"

„Posrečilo se vam je, gospod komisar," mu je zagotovil gospod Zeidler. „In sicer tako dobro, da sem vas imel, oprostite mi, prosim,

(Dalje na 7. strani)

Valentin Polanšek 17

Križ s križi

Ročno bombo so zakotalili skozi vrata . . . in policisti so bili vsi prepadeni. Eden je hotel seči po orožje, zato so ga ranili. Drugim so pobrali pištole in puške in ne vem, kaj še vse. Menda tudi uniforme, da so odnesli žandarji v samih spodnjicah svoje življenje. Ti pravim, burja mačja, pri nas se godijo reči, pri nas se godijo reči . . .

Dijak se čudi, kod ima sorodnica toliko podrobnosti. Spraševal pa se je tudi, zakaj prav njemu to pripoveduje.

Ženska je spet začela:

— Nate se zanesem, zato ti lahko povem. Ljudem se prekvato dobro zdi, da je hitlerjance in žandarje vedno bolj strah!

Julijsko jutro je bilo svetlo in obetalo vse dobrote sveta in življenjske čare. Ko se je dijak prebudil, se je spomnil sorodničnih besed od sinoči, da ga bo pustila spati, kakor dolgo mu je ljubo. Sama pa bo šla po opravkih in se bo proti enajsti uri vrnila.

Tako je spal torej nemoteno v zaklenjenem stanovanju. Nihče ni pričakoval, da je kdo v sobi. Ker ni imel ure, niti ni vedel, kako pozno je. Ni mogel več zaspati, pa je vstal in se lotil vsebine svojega kovčka. Nekaj je moral podvzeti. Tako ležati in zijati v strop, se mu je zdelo nesmiselno. Skozi okno pa tudi ni bilo videti kaj posebnega.

Perilo in oblačilo je bil poslal domov že nekaj dni pred odhodom iz Kranja. Vsega skupaj je bilo bore malo. Zato je nosil v kovčku v glavnem skrbno napolnjene zvezke, knjige in reči, za katere je imel največje zanimanje. Ko pa je začel odpirati zvezek za zvezkom, se mu je vse skupaj vzgabilo. Ob vsaki vrsti so silile vanj slike iz nevesele preteklosti:

Prvo leto v tujini med tujimi mladci ni bilo nikdar tisto, o čemer je sanjaril morda poprej v svoji bujni nedolžni fantaziji. Seveda sanjaril v najlepših barvah, da je bilo njemu pogodu! Zdaj pa imaš! si je dejal, resnica je vse kaj drugega . . .

Dijak, učiteljiščnik je bil doma.

Spremenjen je stopil v tesni domek v strmini. Drugačen je lani odšel. Ves nebogljen in plah, ves materin in sosedovih dobrotnikov. Zdaj pa je bil večji: Noge so zlezle vidno izpod hlačnic in lehti so silile iz suknjiča. Doma se razgleduje: Čisto prenizki so stropi! Tako pritlikava okna! V dijaškem domu je eno samo višje in širše kot so tukaj doma zunanja vežna vrata! In strop pa tako nedosegljivo visok. V spalnici 1 b letnika je sploh posebno visok. Prostor je bil kdaj za časa cesarja Franca Jožefa še kapelica. Gotovo tudi za časa jugoslovanskega kralja Aleksandra in potlej prestolonaslednika kneza Pavla, vse do vdora Nemcev v kranjske dežele. Vse se je nedopovedljivo razlikovalo od domače skromnosti! Tujina je nudila toliko drugačnega, na prvi pogled boljšega, vabljivega in zmotljivega . . . Doma pa je bilo vse tako otročje majhno, kot igrače, ki jih je neki nevidni dobrotnik shranil za nekoč, ko se hribovski Zdravko vrne iz tujine in se spet pozabava z njimi. Nezadržno ga je objelo po nekaj trenutkih občutje domačnosti — in za ničesar na svetu ne bi zamenjal tega gorjanskega domka! Za vse veličine tujine ne! Ob domači postelji, v kateri ga je mati, mlada dekle, še osemnajst let ne stara, porodila, se mu vrača zavest: Kako nalezljivo vpliva tujina s svojimi razkrajajočimi slepili na mladega človeka!

Ni „pomagiva!" bi rekla mati, kakor včasih, kadar je morala odreči sinčkovim otroškim prošnjam kako željo.

„Ni pomagiva!" si je dejal sam — kakor v dobrohotno uvidevno opravičilo — moram se podati v tujino, samo preko tujine bom prišel do svojega cilja: Postati učitelj!

Samo preko križevega pota skozi vse hitlerske motnjave gre njegova pot.

Kam pa naj se drugače dene?

Kam?

Kdo bi vedel za nasvet?

Kdo?

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 24. junija: 15.45 Veliki pok — 17.00 Tobi in Tobijas — 17.30 Čebela Maja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki s kulturo — 19.50 Šport — 20.15 Apartment za tri — 21.45 Šport — 21.55 Nočni izbor (Ingeborg Bachmann o literaturi).

PONEDELJEK, 25. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.30 Pesem matere — 17.30 Am, dam, des — 18.00 Švicarska družina Robinsonovi — 18.25 ORF danes — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo — 20.00 Šport ob ponedeljkih — 200. oddaja — 21.45 Poročila.

TOREK, 26. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 10.00 Materija in prostor — 10.30 Veliki pok — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Svet živali — 18.25 ORF danes — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo — 19.50 Šport — 20.00 Service-box — 20.15 „Ko muziciramo . . .“ — 21.10 Zakaj teater — 22.10 Ljudje v Manhattanu — 22.55 Poročila in šport.

SREDA, 27. junija: 9.00 Tudi smeh je potreben — 9.30 Italijanščina — 10.00 Zilja — 10.30 Luna medu — 17.00 Tenak nos — 17.25 Tudi smeh je potreben — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Očetje cunje — 18.25 ORF danes — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.00 Levo in desno od Ku' Damma — 21.00 Avstrijske zgodbe — 22.00 Poročila in šport.

ČETRTEK, 28. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Kaj bi mogel postati? — 10.00 Sv. Hema Krška — 10.30 Pet penijev — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Prosimo za mizo — 18.25 ORF danes — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.00 Telemuzej — 20.15 Dalli, dalli — 21.45 Poročila in šport.

PETEK, 29. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Gostje pri Alfredu Uhlu — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Nevarnost: Diabolika — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Jama — svet brez sonca — 18.25 ORF danes — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo in športom — 20.15 Derrick — 21.15 Na potu — 22.10 Šport — 22.20 Obala brez zakona — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 30. junija: 15.30 Mož z značajem? — 17.00 Jolly-box — 17.30 Pinocchio — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Muppets-šov — 18.25 Dober večer . . . Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki s kulturo — 19.55 Šport — 20.15 Junaki so tudi le ljudje — 21.55 Šport — 22.10 Vprašanja kristjanov — 22.20 Totalni bluf.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 24. junija: 14.30 Internacionalni judo-turnir za žene — 17.00 Dežela in ljudje — 17.30 Pregled — 18.00 Enchantment — 19.40 Gospod Rossi išče srečo — 20.00 Bazar s knjigami — 20.15 Prizma — 21.55 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 25. junija: 18.00 Challenges — 18.25 ORF danes — 18.30 Na sledeh kraljice Sabe — 19.30 Orientacija — 20.00 Lju je v Manhattanu — 20.45 Prost vstop — 21.30 Čas v sliki 2 — 22.00 India-song.

TOREK, 26. junija: 18.00 Italijanščina — 18.30 Evropa v 20. stoletju — 19.30 Jutrišnji mojster — 20.00 Luna medu — 21.55 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.30 Club 2.

SREDA, 27. junija: 15.30 Parlament: Odgovori na vprašanja — 16.45 Finale nogometnih tekem — Dijaška liga — 18.00 Les Gammas! Les Gammas! — 18.30 Pregled — 19.00 Kaj bi mogel postati? — 19.30 The Munsters — 20.00 Apropos film — 20.45 Allegro non troppo — 21.00 Ura Sterna — 21.45 Čas v sliki 2 s kulturo in poročili iz parlamenta — 22.25 Čas v sliki 2.

ČETRTEK, 28. junija: 18.00 Italijanščina — 18.25 ORF danes — 18.30 Brez nagobčnika — 20.00 Harold in Maude — 21.30 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.05 Club 2.

PETEK, 29. junija: 18.00 Orientacija — 18.30 Per Olov Enquist — 19.30 Mehika — 20.15 Znanje aktualno — 21.25 William Shakespeare — 22.15 Čas v sliki 2 s kulturo in karikaturami tedna — 22.50 Sammy & Company.

SOBOTA, 30. junija: 17.00 Prost vstop — 17.45 Service-box — 18.00 Bratje Levjesrčni — 19.40 Gospod Rossi išče srečo — 20.00 Galerija — 20.15 Strogo trgovanje — 21.45 Šelaks & šelaks & šelaks.

TV Ljubljana

1. SPORED

NEDELJA, 24. junija: 9.30 Poročila — 9.35 Britanska enciklopedija, dokumentarni film — 10.00 Od vsakega jutra raste dan: Loče, Sveče — 10.25 W. Mankowitz: Dickens iz Londona, nadaljevanka — 11.15 Sezamova ulica, mladinska serija — 12.15 Mozaik — 12.20 Pevski tabor Šentvid, prenos — 14.25 Motokros v Tržiču, prenos — 15.15 Lov za zlatom, film — 16.25 Motokros v Tržiču, nadaljevanje — 17.15 Eksotični gosti, oddaja o gojenju rož — 17.30 Vzpon, kratek film — 17.55 Športna poročila — 18.00 Športno prvenstvo JLA, prenos — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 V. Nedelkovski: Velika soba, drama — 20.55 Bela knjiga (Portugalska) — 21.40 TV dnevnik — 21.55 Risanka — 22.00 Zabavno-glasbena oddaja. — 22.15 Športni pregled.

PONEDELJEK, 25. junija: 16.20 Kmetijska oddaja — 17.25 Glasbena pravljica: Matjažek in trobenta — 17.30 Dokumentarni film — 18.05 Spekter — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Enkratna Phyllis Dixey, TV drama — 21.35 Propagandna oddaja — 21.40 Mozaik kratkega filma — 22.00 TV dnevnik.

TOREK, 26. junija: 17.55 Poročila — 18.30 Obzornik — 18.40 Po sledeh napredka — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mednarodna obzorja — 20.55 A. Haley: Korenine, nadaljevanka — 21.40 D. Škerl: Opojno poletje, baletna predstava SNG Maribor — 22.45 TV dnevnik.

SREDA, 27. junija: 17.00 Poročila — 17.05 K. Grabeljšek: Moje akcije — 17.20 Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 17.50 Obzornik — 18.00 Ne prezrite — 18.15 Zgodovinska ura na Batini — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Igre brez meja, prenos iz Donjega Milanovca — 21.35 Rock-koncert — 22.00 TV dnevnik.

ČETRTEK, 28. junija: 17.40 Poročila — 17.45 Apokalipsa živali, dokumentarni film — 18.35 Obzornik — 18.45 Razmišljanka — izmišljanka — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Hitler — prikaz neke kariere — 23.20 Informativna oddaja.

PETEK, 29. junija: 17.20 Poročila — 17.25 Deček Skok, otroška serija — 17.40 Otroci kamnov, nadaljevanje in konec — 18.05 Narodna glasba — 18.35 Obzornik — 18.45 Spanje, oddaja iz cikla: Človekovo telo — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Zabavno-glasbena oddaja — 21.00 Junaki serijskega filma: Golo mesto — 21.50 TV dnevnik — 22.05 Nočni kino: Zares čudno, Joe.

SOBOTA, 30. junija: 15.55 Poročila — 16.00 Vrtiljak življenja, mladinski film — 17.10 Naš kraj — 17.30 Športno prvenstvo JLA, prenos zaključne slovesnosti — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Offenbachove norčije, nadaljevanje in konec — 21.00 TV žehtnik — 21.35 TV dnevnik — 21.50 Velika avantura, celovečerni film — 23.50 625.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 24. junija: 14.00 Poletno popoldne — 16.00 TV dnevnik — 16.15 Mladinski film — 18.00 Športno prvenstvo JLA, prenos — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Celovečerni film.

PONEDELJEK, 25. junija: 17.15 Športno prvenstvo JLA, prenos — 18.15 Otroška oddaja — 18.30 Miti in legende — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Športna oddaja — 20.35 Aktualnosti — 21.05 Poročila — 21.15 Celovečerni film.

TOREK, 26. junija: 17.15 Filmski pregled športnega prvenstva JLA — 17.30 Športno prvenstvo JLA, prenos — 18.15 Otroška oddaja — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TV dnevnik — 20.00 TV drama — 21.10 Včeraj, danes, jutri — 21.30 Znanost — 22.15 Zabavno-glasbena oddaja.

SREDA, 27. junija: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 Otroška oddaja — 18.00 Filmski pregled športnega prvenstva JLA — 18.15 Zgodovinska ura na Batini — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Izviri.

ČETRTEK, 28. junija: 17.00 Športno prvenstvo JLA — 18.15 Otroška oddaja — 18.45 Vabilo na potovanje, kviz — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Neposredni stiki — 22.00 Rokomet: Jugoslavija — Romunija, prenos iz Pulja — 23.15 Poročila.

PETEK, 29. junija: 16.45 Filmski pregled športnega prvenstva JLA — 17.00 Športno prvenstvo JLA — 18.15 Mali svet — 18.45 Zabavno-glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kultura neuvrščenih — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Spomini — 22.05 Rokomet: Jugoslavija — SZ, prenos iz Pulja — 23.20 Poročila — 23.25 Dubrovniške poletne prireditve.

SOBOTA, 30. junija: 15.25 Ženeva: Atletsko polfinale za evropski pokal — 19.00 Glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Glasbena oddaja — 21.00 Poročila — 21.10 Feljton.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 24. JUNIJA:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 25. JUNIJA:
14.10—15.00 Celovški radijski dnevnik — Iz ljudstva za ljudstvo (Jože Pasterk govori z Ljudmilo Hasle v Vinogradih pri Žitari vasi o domačih zdravilih in zdravljenju nekdaj), II. del.

TOREK, 26. JUNIJA:
09.30—10.00 Dežela ob Dravi — Land an der Drau — 14.10—15.00 Celovški radijski dnevnik — Šport — „Otroci, poslušajte!“

SREDA, 27. JUNIJA:
14.10—15.00 Celovški radijski dnevnik — Veseli val.

ČETRTEK, 28. JUNIJA:
14.10—15.00 Celovški radijski dnevnik — Glasbeni mojstri.

PETEK, 29. JUNIJA:
14.10—15.00 Celovški radijski dnevnik — Iz kulturnega življenja (Šolska akademija, II. del).

SOBOTA, 30. JUNIJA:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Daleč naokrog nobenega Sherlocka Holmesa

(Nadaljevanje s 6. strani)

za . . . popolnega idiota. Zlasti, ko ste omenili tisti denar, ki ga hranite pod blazino.“

„Hvala,“ je dejal komisar in se prebrisano nasmehnil. „Gospod Sorensen in gospa ter gospod Nieuwenhuis niso takoj opazili, toda jaz sem opazil — imam namreč odličen okus — da je naš ljubi Fred zmešal v pijačo uspavalo tistemu, ki ga je ponoči nameraval obiskati . . .“

„Da, tako je bilo,“ je pritrdil gospod Sorensen, „spominjam se, da sem tisto noč zelo trdno spal in sem se zbudil s hudim mačkom.“

„Tudi z nama je bilo tako,“ sta pristavila Nieuwenhuisova.

„In ker sem to opazil,“ je nadaljeval gospod Braumüller, „sem takoj vzel protisredstvo, da bi gospoda lahko primerno sprejel.“

„To ste tudi storili,“ mu je priznal gospod Salzmann. „Toda ali vaša metoda ni bila nekoliko . . . oprostite izrazu . . . nekoliko bedasta?“

„Tako je,“ je smehljaje se priznal gospod Braumüller. „Toda verjemite mi, da ravno najbolj neumne metode rodijo presenetljive uspehe — odvisno je pač od divjadi. Nosoroga ne ujameš na isti način kot antilopo. Mar ne?“

Kmečki, ki še vedno rekajo, da „dajejo svojega otroka v šole“!

Dajejo v šole?

Kakor da je prvo denar za študiranje?

Burja mačja, najprve je glava!

In kadar je glava zrela, tedaj moraš v šolo!

Saj mora tudi bajtarski otrok priti do boljšega kruha

Kje pa je zapisano, da samo kmečki in hitlerski zmorejo kaj takega?

Mama je izbrskala iz svežnja pošte, ki se je tekom leta nabrala od učiteljišča, zelenkasto brošurico.

Sin je bral začudeno na naslovni strani: „Učiteljišče Krainburg . . . Letno poročilo 1942—43 — Izdal direktor.“ Ni poznal te brošure. Takoj se je spraševal: Zakaj nam v domu niso kaj takega pokazali?

Osupel je začel brati: „Za uvod . . . Nič nam ne more oropati ljubezni in vere v naši deželi.“ (Poslani smo, da jo obdržimo in oblikujemo.) To so iste besede, ki so v gotici buljile vsako jutro pred poukom v mlade učiteljiščnike v tako imenovani slavnostni dvorani v drugem nadstropju učiteljišča. In kolikokrat so jo peli kot „Pesem gibanja“ v raskavi mešanici deških in mutacijskih glasov. Melodija je bila nekaj lesenega, vendar je posiljevala in osvajala, le dregala je, ogrevala ali navduševala pa sploh ni. Dijak je to opažal zlasti pri tistih sodijakih, ki so bili izborni pevci.

Brundači pa so itak vsako reč brezizrazno brundali.

Pod uvodom je podpisan v brošurici sam Dirce. Dijak ni vedel, da je bil on tudi hajot-obergefolgšafcfirer. Ni mu bilo znano, ali je to visok čin ali posebna oznaka nečesa iz „partaj-gibanja“, o čemer je na določenih zdomskih zborovanjih večkrat slišal. Niti meglenih predstav ni imel o tem. A kaj je Dirce tukaj pisal:

— „Sredi najtežje borbe našega naroda zaključuje mlado učiteljišče Krainburg svoje drugo šolsko leto. Mnogo njegovih mladincev je medtem tudi letos zapustilo šolsko klop in vstopilo v vrste arbajcdinsta ali vermahta. Vsem tem mladim kameradom velja pričujoče delovno poročilo kot drag pozdrav njegovih učiteljev in sošolcev.

Mladincem in mladinkam, ki so ostali do konca šolskega leta, naj bodo te vrste pozneje ponosni spomin, ker so v zgodnji mladosti že stali v najsprednji nacionalnopolitični fronti in svojo dolžnost izpolnjevali . . .“

Dijaku se je grenilo drobovje: „ . . . v nacionalnopolitični fronti . . .“ Kaj naj pomenijo take trditve?

Rjavi lisjak Dirce si jemlje od nekod predrznost, pa trdi nekaj, pri čemer je dijak v minulem letu doživljal vse nekaj drugega:

Muhaste profakse, nergajoče sošolce, prebrisano narejenost na zunaj, pretvarjanje in suhoparno traktiranje ukaželjnih . . .

Rjavi veljak piše tukaj o izpolnjevanju neke dolžnosti . . .

Kake pa?

Saj vendar nihče ni kazensko prišel na učiteljišče?

Vsak mladec se je s svojim dobrim učenjem v svojih prejšnjih šolah pač izkazal, da bi bil sposoben za nadaljnji študij!

Burja mačja, kaj si domišlja Dirce! Na učiteljišče sem prišel, ker sem hotel, ker hočem postati učitelj! si je dijak pribijal.

Razburjen je bral dalje:

— „V zglednem sodelovanju med šolo in hajot so doživljali tukaj samoumevno enotnost, ki bo našemu gauu nekoč postavila nacionalnozavedne vzgojitelje, dobre učitelje in svetovno nazorsko utrjene politične borce.“

Žolčno je vsekal:

— Zakaj pa nam niso izročili v domu te brošure?

Nam, ki smo minulo leto vendar bili doli?

— „ . . . svetovno nazorsko utrjene politične borce . . . ?“

So to tisti Vzhodnotirolci, ki imajo po svojih omarah skrite moleke in molitvenike?

Ki še naskrivaj kdaj in kdaj smuknejo v cerkev?

So to tisti Lofentolerji, ki so se dali pri lupljenju krompirja med sabo s psovkami „socius“ in „komune“?

So to tisti koroški kmečki fantje, kot Brnar iz Glinske doline, ki niti ni vedel, kdaj je bil anšlus „Ostmarke?“

(Dalje prihodnjič)

Slovenski atletski klub postal prvak!

V devetem letu svojega obstoja je osvojil SAK v nogometnem prvenstvu drugič mesto prvaka. Po triletnem trdem delu v 1. razredu bo začel SAK jeseni tekmovati v koroški podligi. Kljub zapostavljanju, velikim finančnim težavam, toda s skrajno vnemo odbornikov in igralcev je SAK osvojil drugič v svoji zgodovini lovoriko zmagovalca.

Nepopisno je bilo veselje in navdušenje igralcev, odbornikov in velikega števila navijačev, ki smo ga doživeli v soboto po zmagi nad moštvom iz Železne Kaple. Vsi igralci SAK so od začetka navdušili gledalce s svojo borbenostjo in lepo igro. Jasno je bilo, da SAK tekme ne bo izgubil. Toda dež je močno razmehčal igrišče, velike luže so ustavljale žogo. Zato je bilo težko ustreliti gol iz igre. V 42. minuti prvega polčasa je po podaji Velika Hobel lepo prelisičil vratarja. A stranski sodnik Lugauer zadetka ni priznal. Kazal je offside. V drugem polčasu je SAK še stopnjeval svojo borbenost.

Množica navijačev je bodrila svoje igralce: „En, dva, SAK, le naprej, gole dej" je vedno spet odmevalo. V 75. minuti pa je padel vsem kamen s srca — Golec je iz prostega strela zatresel mrežo nasprotnega vratarja. Takoj nato pa je Hobel ostro ustrelil pod prečko, nasprotni vratar je še reagiral, a žoga se mu je odbila od roke v gol. Morje dežnikov je še bolj zaživelo — petje, juckanje, veselje. Dogajanja po končani tekmi ni moč opisati. Množica je drvela na igrišče. Veliko veselje po veliki zmagi.

Postavka SAK: Dodič; Hribar, Lampichler, Woschitz, Pandel; Fera, Golec, Jakobič; Velik (80. Polanšek), Hobel, Zablatnik (86. Kupper M.).

Veselje in zadovoljstvo je žarelo iz obrazov: Slovenski atletski klub je prvak, podliga je osvojena

Napori so pozabljeni, delo je obrodilo sadove; sekcijski vodja Blaž Kordež in tajnik Miha Zablatnik.

Od veselja je jokal naš kralj strelcev Martin Hobel.

SAK POD 21

Po zelo uspešnem začetku v jesenski sezoni je prišla v moštvo letos vigredi kriza. Z mladimi talentiranimi igralci pa se je gotovo tudi premalo treniralo. Slej ko prej pa prihaja iz tega moštva vedno spet naraščaj za člansko moštvo.

MLADINCI SAK

Če upoštevamo težke pogoje mladinskega moštva, lahko rečemo, da so bili mladinci dokaj uspešni. V njihovi sredini najdemo marsikaterega talenta, ki si bo s pridnostjo v doglednem času lahko izboril mesto v članskem moštvu. Ogromno dela pa je moral opraviti za organizacijo tekmovanja mladincev sedanji poslovodeči predsednik SAK Albert Smrečnik; močna opora pa mu je bil g. Andrej Kumer, katerega sin je igral v mladinskem moštvu.

PREDTEKMA TURNIRJA V NEDELJO OB 12.00: MLADINCI SAK — MLADINCI ŽVABEK.

V soboto, 23. 6., in v nedeljo 24. 6. 1979 v Globasnici

Nogometni turnir

v soboto, od 14.00 naprej
v nedeljo, od 12.00 naprej
moštva: Šmihel, Globasnica, Žvabek, SAK

SAK

ples pri Šoštarju

Zabavata vas od 20.00 naprej:
v soboto: EDVIN FLISAR
v nedeljo: IVO MOJZER

OBČINA ŠENTJAKOB V ROŽU:

Florijan Koschat oddal mandat

V Socialno-gospodarski skupnosti (SGS), ki je v občinskem svetu zastopana s tremi odborniki, je pred kratkim prišlo do personalne spremembe.

Dosledni zagovornik samostojnega političnega nastopa, Florijan Koschat, ki je bil v obdobju 1964—1970 eden izmed odbornikov tedanje Občinske skupnosti in bil od 1970 do 1973 namestnik odbornika Socialne gospodarske zveze Janka Janežiča ter v zadnji mandatni dobi (1973—1979) zastopal SGS skupno s frakcijsko vodjo Miho Antoničem in Antonom Gabrielom, je bil pri letošnjih občinskih volitvah ponovno izvoljen v občinski svet. Iz tega je, kakor je naglasil že pred volitvami, zdaj izstopil. Florijan Koschat je kot poslovodja šentjakobske Kmečko-gospodarske zadruge poklicno zelo zaposlen in je predvsem mnenja, da naj bi imeli mlajši sodelavci v SGS možnost, se vključiti v komunalno politiko.

Dolgoletnemu občinskemu politiku Florijanu Koschatu gre za vsa prizadevanja na občinski ravni hvala in priznanje volilcev Socialno-gospodarske skupnosti, hkrati pa njegovi sotrudniki želijo, da bi tudi vnaprej pomagal samostojni listi uveljaviti interese občanov v dvojezični občini.

V občinskem odboru je Florija Koschata nasledil mladi Franc Janežič, sin dolgoletnega občinskega odbornika Janka Janežiča.

ČESTITAMO!

Andreju in Pepci Wakounig z Dvora pri Šmihelu pri Pliberku ob rojstvu prvorojenca Borisa.

Antonu in Francki Kropiunig iz Velinje vasi pri Bilčovsu ob rojstvu hčerke Andreje.

Olgi in Bertiju Dovjaku iz Sel ob rojstvu hčerkice Petre.

Darujte za tiskovni sklad!

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu vabi v

soboto, 23. junija 1979, ob 15. uri in v nedeljo, 24. junija 1979, ob 14. uri na

zaključno prireditev

pod geslom

„Hodil po zemlji sem naši..." (Oton Župančič)

potovanje po slovenskih pokrajinah

s pesmijo, folkloro, diapozitivi in s spremno besedo.

V drugem delu prireditve bodo učenke pokazale svoje igralske talente.

Istočasno si lahko ogledate tudi šolske izdelke učenk.